

média technika

BROADCAST - FILM - MULTIMÉDIA - PRO AUDIO - VIDEO

XVIII. évfolyam 5. szám 2011. május Ára: 895 Ft

NAB

A VILÁG LAS VEGAS-BA MENT

Legalább is azok, akik éventént egyszer találkozót adnak egymásnak a broadcastvilág legjelentősebb szakmai kiállításán Amerikában, és együtt töltenek néhány napot California napfényben bővelkedő ege alatt. Az áprilisban meg-

tartott NAB elszívó hatása óriási, hiszen ezekben a napokban zsúfolásig telnek a Las Vegas felé induló légi járatok, és a szállodák is rekordbevételekre számíthatnak, bár ez nem újdonság arrafelé. Mint eddig minden esztendőben, úgy idén

is, minket sem hagyott nyugton a várható új látványa. Erről tanúskodik munkatársunk Kenderessy Miklós NAB beszámolója is.

▶ **Cikkünk a 6. oldalon**

SONAPS bemutató

Nem egészen két héttel az NAB előtt a Sony Budapesten is bemutatta SONAPS hírszisztemének legújabb verzióját. Az új, 5-ös változat már Windows7 operációs rendszer alatt működik, annak minden előnyét kihasználva. Roger Stephens

a Sony médiamegoldások részlegének senior managere ismertette a rendszer általános tulajdonságait az előadásán, mely a Sony óbudai irodájában került megrendezésre.

▶ **Cikkünk a 17. oldalon**

Interton a pécsi Kodály központban

Európa Kulturális Fővárosának egyik kulcsberuházása volt a 2010-ben átadásra került konferencia- és koncertközpont, amely az Interton egyik legszerteágazóbb projektje volt. Nem csak az ezer fő befogadására képes hangversenyterem, hanem a kiszolgáló helyiségek, konferencia- és próbatermek komplett audiovizuális rendszereit is az Interton Kft. szállította és telepítette.

▶ **Cikkünk a 21. oldalon**

Barabás Éva Fókuszban

Televíziós műsorvezető, aki vidéki városi televízióknál kezdett és szerzett szakmai gyakorlatot, miközben megnyert egy "Riporter kerestetik" vetélkedőt, majd négy évet töltött a Magyar Televízióban a Híradó műsorveze-

tőjeként. Innen csábította el a legnézettebb országos kereskedelmi televízió az RTL Klub, ahol immár kilenc éve a Fókusz egyik műsorvezetője.

▶ **Cikkünk a 14. oldalon**

YAMAHA

CO
commercial audio

Kodály Központ, Pécs

PM5D V2

M7CL-48ES

DM2000 VCM

SB168-ES

A pécsi Kodály Központ hangrendszere a sikeres és színvonalas előadások kulcsfontosságú eleme. A rendszer kiváló minősége, megbízhatósága nem lehet kompromisszumok kérdése.

Ezért esett a választás a Yamaha eszközeire, melyek világszerte bizonyítják nap mint nap, hogy méltóak erre a feladatra.

Mi, az Interton Kft. munkatársai büszkék vagyunk arra, hogy részei lehettünk a Kodály Központ tervezésének és kivitelezésének.

Digitális rendszerek professzionális felhasználóknak.

Hivatalos magyarországi Yamaha Commercial Audio forgalmazó:

interton
www.interton.hu

© 2011 Interton Kft.

MINDENKI A FEDÉLZETEN!

Teljes angol OB kapacitás a királyi esküvőn

Nagy-Britannia vezető broadcast cégeinek közvetítő kocsijai álltak sorfalat Londonban április 29-én a királyi menyegzőn, köztük a SIS LIVE-től a MasterSound audiomobil és az új OB5 egység, valamint az Arena Television OB14-ese, ami Nagy-Britannia első, Lawo audio-konzollal rendelkező tévékocsija – írja Kevin Hilton.

Arra ugyan nem számítottak, hogy az ország egyetlen gigantikus utcabállá változik, mint ahogy 1981-ben az Károly és Diana esküvőjén történt, de Vilmos herceg házasságkötését Kate Middletonnal minden részletében közvetítette a BBC, az ITV és a Sky.

A közvetítés műszaki felszereléseinek legfőbb elemeit a SIS LIVE társaság biztosította. Hét kocsija dolgozott a nagy napon, köztük a képen is látható OB5, amely a Calrec

produktions egység. A rádió-frekvenciás kommunikációt teljes egészében a SIS LIVE biztosította, beleértve 32 UHF rádiós utasítórendszert, valamint további 35 interkommunikációs kört, amelyek üveg-szálal vagy műholdas kapcsolattal működtek. A SIS két műsorvezetői stúdiót is működtetett a közvetítésben szereplő átvezető részek bejátszására, és az interjúk bonyolítására.

A Westminster Apátság belsőjében zajló szertartást az

a Sky Newsnak, az ITV-nek és a világ más médiaközvetítőinek. A Visions HD4 közvetítette a nagyesüdtörtéki szertartást az apátságból április 21-én, és az esküvő végéig nem is hagyta el a helyszínt.

Az Arena TV két helyszíni közvetítő egységgel, valamint légifelveleket végző helikopterekkel járult hozzá az eseményhez. A cég új OB14-esének az esküvő volt a második nagyobb bevétele. Ez az egyedülálló, bővíthető csuklós

teherautó az első olyan közvetítőkocsi az Egyesült Királyságban, amelyben Lawo márkájú audiokonzol került beszerelésre. Azért az 56 csatornás mc² 66-os pultot választották, mert az OB14 felhasználói köre inkább a tévés szórakoztató és zenei produkciókra terjed ki, mint a kevesebb audio alkalmazást igénylő sporteseményekre.

A királyi esküvő televíziós szempontból nagy kihívást jelentett a rendezők számára,

TÉMÁINKBÓL

HÍREK

- 4 Grass Valley Golden Award a Rexfilmnek Új kamerarögzítők Dubaiban
- 5 Stratégiai üzletág lehet a 3D Új Foremay szilárdtestmeghajtó

VIDEOTECHNIKA

- 18 A világ első HDR videó rendszere

HANGTECHNIKA

- 24 A Pro Tools új generációja 2. rész

FILM(ES)VILÁG

- 28 Fillenz Ádám operatőr

amiben, talán minden túlzás nélkül mondhatjuk, az egész angol broadcast szakma részt vett. Ez azt is bizonyítja, hogy más, ugyancsak nagy közvetítő cégek, mint például a CTV, a Telegenic és a Prolink, ha nem is közvetlenül a tűz közelében, de valahol a városban, más helyszíneken, szintén képviseltették magukat a nagy napon.

www.sislive.tv

SIS TV OB 5

Calrec audio Sigma Bluefin

Audio Sigma Bluefin audio-konzollal lett felszerelve, és 2011 áprilisának elején indult először útnak. Szintén bevételekre került egy speciális MasterSound nevű audio közvetítő kocsija, továbbá 13 SNG kocsija valamint öt önálló SNG

NEP Vision közvetítette, aminek 13, a SIS LIVE által felállított különleges kamerát és kameraállványt használt. Az apátságon belüli felvételt a BBC végezte, az adatokat elérhetővé tette az ITN számára, amely továbbadta azokat

Az ARENA TV OB14 közvetítő-kocsija és a Lawro mc66 audio konzol

Grass Valley „Golden Award” a Rexfilm-nek

REXFILM

A világ egyik vezető Profeszionális Broadcast és Video megoldásokat készítő vállalata az idei NAB alkalmával adta át a legjobb forgalmazóknak járó Golden Award aranyfokozatú elismerést.

A világ vezető Professzionális Broadcast és Video megoldásokat készítő vállalata a Grass Valley az idei NAB alkalmával adta át a legjobb hazai forgalmazóknak járó Golden Award aranyfokozatú elismerést, amit a Rexfilm képviselői vehettek át Las Vegasban.

A Grass Valley ezzel a kitüntetéssel a Rexfilm Broadcast és Kommunikációs Rendszerek Kft. 2010-es értékesítési teljesítményét ismerte el, amihez a hazai forgalmazónak számos feltételt kellett teljesíteni.

A Grass Valley, minden esztendőben szigorú feltételek teljesítése alapján ítéli

oda a legjobb forgalmazóknak járó díjat, melyeket a Rexfilm 2010-ben maradéktalanul teljesített.

A feltételrendszerben számos és minden részletre kiterjedő megvalósítási pont szerepel, melyek közül néhányat kiemelünk:

- kiemelkedő éves kereskedelmi tevékenység
- magas szakmai felkészültség és dinamikus fejlődési készség
- bővülő vásárlói kör és fogyasztói elégedettség

A magas szakmai elismerést Alain Andreoli, a Grass Valley elnök-vezérigazgatója

A Rexfilm csapata

Alain Andreoli, a Grass Valley elnök-vezérigazgatója

ja, Jeff Rosica általános elnök-helyettes, René Hueber regionális kereskedelmi igazgató és Pascal Dememe kereskedelmi vezető adta át a Sztojanov Rumennek a Rexfilm Kft. ügyvezető igazgatójának valamint a vállalat menedzsmantjának és értékesítő csapatának.

A Grass Valley „Golden Award 2010” immár a második szakmai elismerés a magyar vállalat életében, mivel az amerikai broadcast óriás menedzsmenje ezt megelőzően már 2008-ban az „Év Partnere” díjjal jutalmazta a Rexfilm Kft. kereskedelmi tevékenységét. Ezt a három évvel ez előtt kapott kitüntetést követte az NAB alkalmával idén áprilisban átadott arany fokozatú elismerés a „Golden Award”.

(-)

Új kamerarögzítők Dubaiban

EGRIPMENT

A Dubaiban megrendezett digitális médiaipari CABSAT 2011 eseményen az Egripment, mely a kamerarögzítés területén mind a televíziós-, mind a filmiparban a piacvezetők közé tartozik, bemutatta legújabb fejlesztéseit.

Az egyik ilyen a TDT Encoded System. Ez egy magas minőségű kódoláscsomag kü-

lönböző kiterjesztett valóságok létrehozására, mint a valószínű hátterek, virtuális hirdetések, vagy virtuálisan létrehozott figurák, melyek interakcióba léphetnek egy valós személlyel.

A ProTraveller System egy darurendszer Prosumer típusú kamerák és a hozzájuk idomuló költségvetés számára. Semmit sem lehetetlen felszerelni

rá, és rendkívül könnyen szállítható.

A Focus Dolly Light a már bizonyított Focus Dolly alapján készült. Teljes, könnyűsúlyú, és hordozható görgőkocsis

sínes használatra. Egy rendkívül strapabíró, könnyű és erős, anodizált Aluminium Pack Track sánt ajánlanak hozzá.

Végül, de nem utolsó sorban a 305 Remote Head került be-

mutatásra. Ez egy kompakt fej, mely rendkívül gyors, és olyan sima visszacsatolást és megbízhatóságot nyújt, melyről az Egripment fejek híresek.

(-)

Stratégiai iparág lehet a 3D?

3D
Két érdekes előadás hangzott el a HTE Média informatikai Szakosztályának szervezésében a BME I épületében tartott 3D-rendezvényen. Mindkét előadó a ma divatos sztereoszkópikus 3D-nek nevezett, és speciális szemüveg használatával élvezhető technológiát meghaladó, szemüveg nélküli autosztereoszkópikus megoldással foglalkozik. Mindkét vállalat a maga megoldásával már eddig is jelentős sikereket ért el, tervekkel és tele bizakodással várják a jövőt.

Balogh Tibor, a Holografika Kft alapító-igazgatója több mint 10 éve a holográfia felől közelíti a szemüveg nélküli élvezhető valódi 3D látvány gyakorlati megvalósítását. A sztereo

3D-nél egy adott pillanatban mindig az operatőr által kiválasztott képet látja minden néző, függetlenül attól, hogy éppen a nézőtér melyik részén ül. A holografikus 3D kép elve viszont olyan, mint az ablaké. Aki kinéz rajta, jobbra is, balra is fordítva a fejét, a látványnak mindig más részletét látja. Balogh Tibor mind személyesen, mind a cége termékeivel számos nemzetközi díjat nyert, és a közéleti hírből is jelentős szerepet kapott a 3D technológiájának terjedésében.

Az iPont International Kft. képviselőjében dr. Kozma György PA tanácsadó iPont szemüveg nélküli 3D technológiák címmel tartott előadást. Cége 2007 óta foglalkozik 3D TV fejlesztéssel. A korábbiakban elnyert TechShow-díj, és

az InnoMax díj fémjelzik sikerüket, és a vállalatnál dolgozó 50 munkatárs termékeit már a tengeren túl is ismerik. Technológiájuk alapja, hogy a két kép megfelelő pixeleit csak az egyik, illetve a másik szem számára teszik láthatóvá egy lenticuláris lencse és Parallax-barrier alkalmazásával.

Tekintettel arra, hogy Magyarország igazi 3D nagyhatalom, az iPont 3D a digitális Magyarországért címmel 3D komplex iparági fejlesztést kezdeményez. Számításuk szerint 2018-ig a 3D szoftverexport elérheti a 65 milliárd forintot, amihez a jövőben közel ötven fejlesztő-kutató vállalat alakulhat, valamint legalább 5000 új munkahely létesülhet.

Balogh Tibor (Holografika Kft.) előadása

Negyeddollárosnál kisebb szilárdtestmeghajtó

FOREMAY
Az SSD-ket gyártó kaliforniai Foremay bejelentette, hogy OC177 adattároló-családjá új taggal bővül. A cég első diskon-chip (DOC) megoldása, bár kisebb egy negyeddollárosnál, 64 GB-ig terjedő tárhelyvel lesz kapható, támogatja mind a szabványos IDE, mind a SATA gazdainterfészt, ráadásul ATA-7 specifikációkkal is összeegyeztethető. Az új DOC meghajtót közvetlenül az alaplapra kell felforrasztani. Ezáltal, a cég állítása szerint megszűnik a különálló adattárolók szükségessége, és az alapberendezés használata nehézkesebbé válik körülmények között is megbízhatóvá válik.

A Foremay állítása szerint a DOC szilárdtestmeghajtót kifejezetten környezeti ártalmaknak kitett beágyazott rendszerekhez fejlesztették, olyan kompakt berendezésekhez, mint a vékony laptopok, tabletek, GPS-navigátorok, személyi médialejátszók és okostelefonok. Eddig állítólag példátlan rezgés-, ütés- és eséstűrő képességük ezeket a chipet katonai, védelmi, sőt légtér- és űrbeli felhasználásra is alkalmassá teszi. „A DOC-ot LGA- vagy BGA-típusú segítségével közvetlenül az alaplapra lehet forrasztani, ami sokkal ütés- és rezgésállóbbá teszi a DOC-kal ellátott számítógépeket” – mondta Jack Winters, a Foremay képviselője.

A vállalat jelenleg legfeljebb 32 GB kapacitással szállítja az új 22x22x1,8 mm-es meghajtót, amelynek maximális olvasási sebessége 70 MB/s, írási sebessége, pedig 40 MB/s. Az év harmadik negyedére már 64GB-os verziók is elő vannak irányozva.

HIRDETÉS

www.Panaudio.hu
Panasonic

FUJINON FUJIFILM **Manfrotto** **SWIT.** **SLIDECAM**
CAMFLIX **AZDEN** **Frezzi**

E termékek hivatalos magyarországi forgalmazója a Panaudio Kft.

AG-AF101

AVCHD memóriakártyás kamera

Full HD 1080
3 EV GARANCIA
PL. inóvált
Canon EOS
Canon FD
NIKON G
adapterek kaphatók

képerzékelő: 4/3" MOS
FILMES / VIDEOS üzemmód
Time-code felvétel, Meta-data rögzítés
ND filter: 1/4, 1/16, 1/64, Off
Micro FourThirds optikák közvetlen illesztése, 35mm-es optikák közdárral
Pre-rec és interval rec., 2 db SD kártya aljzat, folyamatos felvétel
WFM hullámalak monitor, Shot mark funkció, kézi hangszint beállítás
kompozit, HD/SD SDI, HDMI kimenet, USB 2.0
XLR hang bemenet (XLRx2, Line/Mic., +48V) optika, mikrofon opció
kamera távvezérlés

Akció!

AVCCAM

1 199 900.-
80 000 Ft ajándék csomag
2011. július 15-ig

AG-HMC151

AVCHD memóriakártyás kamera

Full HD 1080
3 EV GARANCIA
LEICA DICOMAR
SD/SDHC

natív 16:9 3x1/3" CCD
LEICA Dicomar optika
optikai képstabilizátor
fókusz: 28 - 364mm
felvételi formátumok:
1080: 60i/50i/30p/25p/24p
720: 60p/50p/30p/25p/24p
felvételi minőség: 21Mb/s, 17Mb/s, 13Mb/s, 6Mb/s
XLR hangbemenetek, mic./line, +48V
HDMI és USB2.0 kimenetek
SD/SDHC kártyás rögzítés, AVCHD (H.264)
komponens csatlakozás, 3,5" LCD, hullámalak monitor
zoom, fókusz, írisz, start/stop vezérelhetőség
mozgó alkatrész nélküli abszolút megbízhatóság

779 900.-

Akció!

HDC-SDT750 3D kamkorder **2D - 3D**

Full HD 1080
3 EV GARANCIA

felvétel 3D-ben konverziós adapterrel HD-ben
(3D-ben nincs zoomolási lehetőség)
2D-ben adapter nélkül FULL HD-ben
3MOS-rendszer, Leica objektív
1080/50p felvétel is 2D-ben
HYBRID O.I.S. képstabilizátor
Intelligens automata funkciók

191 900.-
Szuper akciós ár!

AZDEN audio technika **made in Japan** **AZDEN**

305JULX
UHF ENG mikrofon szett
240 frekvencia
High-Gain antenna
klipsz mikrofon
LCD kijelző
ceruzaelemes működtetés
XLR és miniJack csatlakozás
fejhallgató kimenet
50-15.000Hz
RF zájzár
hordtáska

144 900.-

SGM-PDII
kamera mikrofon

kamera mikrofon
Phantom Power (11-52VDC)
80-18.000Hz
szuperkardioid
S/N: 70dB (1 kHz at 1% THD)
robosztus fém ház
XLR 3-pin, szélszívacs

45 900.-

TX-P42VT20-E 3D FULL HD PLAZMA -107 cm

Full HD 1080
MPEG4
SD XC

Szuper Akció!

Béepített Digitális műholdvevő - DVB - S,
DVB - T, DVB - C tuner a V sorozatnál.

2D/3D csúcsmodell!
THX tanúsítvány, kép a képen funkció
Internetes tartalmak megjelenítése
Kapcsolati lehetőség az otthoni számítógépekkel
Több mint 5 000 000:1 valós kontrasztarány
2 db 3D szemüveg és WIFI adapter tartozék
A 3D-s tesztek folyamatosan megnyerte

2011. június 30-ig
5 ÉV
GARANCIA

600Hz
INTELLIGENS UP-PRO

234 900.-
Szuper akciós ár!

1092 Bp., Ferenc krt. 26.

Tel.: 456-3003, 456-3002, Fax: 217-1288

www.panaudio.hu - studio@videopart.hu

Araink nem tartalmazzák az ÁFA-t!

* Részletek az Interneten: PanaShop.hu

A „világ” Las Vegasba ment...

Ha április, akkor Amerika. Ha Amerika, akkor Las Vegas. Ha Las Vegas, akkor NAB. Minden év áprilisában a médiavilág műszaki szakembereinek figyelme az NAB felé fordul.

A Vegas-i NABShow a világ legnagyobb médiatechnikai kiállítás, vására és konferenciája. Voltál a NAB-on? Mit láttál a NAB-on? Hangzanak el a szakemberek körében az ilyen és ehhez hasonló kérdések tavasszal. De mi is az NAB? Az NAB a National Association of Broadcasters kezdőbetűből képzett mozaikszó. A National Association of Broadcasters

(Műsorszolgáltatók Nemzeti Szövetsége) 1922-ben alakult a chicagai Drake hotelben. Érdekes, hogy ugyanebben az évben alapították meg az Egyesült Királyságban a British Broadcasting Company Ltd-t, a mai BBC (British Broadcasting Corporation) elődjét, mely ma a világ legnagyobb független műsorszolgáltatója. De térjünk vissza az NAB-hez! A szövetség alapítója és első elnöke Eugen F. McDonald Jr. volt. Az NAB alapításának fő célja egy kereskedelmi rádió-

hálózat létrehozása volt az Amerikai Egyesült Államokban. A hálózat 1928-ban kezdte meg működését. A 30-as években felismerve, hogy a kereskedelmi rádiózás csak egy profittermelő vállalalkozási forma, mely a tartalom minőségét nem követeli meg, az NAB a közszolgálati, nem nyereségérdekelt rádióhálózat megvalósítása felé fordult. Az NAB tavaszi találkozója, a minden év áprilisában megrendezésre kerülő NABShow. A NABShow nem csak egy kiállítás, de vele párhuzamosan megrendezésre kerülő szakmai konferencia is. Kezdetekben az Egyesült Államok különböző nagyvárosaiban rendezték meg. Miután a NABShow már olyan méretűre nőtte ki magát, hogy megrendezésére különleges hely után kellett nézni, immáron több mint 10 éve mindig Las Vegas ad otthont a rendezvénynek.

NABSHOW®

Where Content Comes to Life

De miért is zárandokolnak el ide minden évben a világ médiatechnikával foglalkozó

szakemberei? Mert ez minden évben az első és a világ legnagyobb ilyen jellegű kiállítása és konferenciája. Amerika a „leg”-ek országa és ez a NABShow-ra is igaz. 1500 kiállító, több mint 80.000 m² kiállítási terület, közel 100.000 regisztrált látogató és még sorolhatnánk hány ezer új termékbejelentés, hány milliárd értékű üzletkötés fűződik az NAB-hez. De számunkra szakemberek számára talán nem is ezek a számok a legfontosabbak! Akik ott lehetnek, megnézhetik, kipróbálhatták az új berendezéseket, megoldásokat, szoftvereket, alkalmazásokat. Az idei NABShow bizony már nem a tradicionális broadcastról szól. Elenyésző kisebbségben voltak a tradicionális eszközök, a „nagy vasak”. Ugyan láthatunk még kamerákat, képmixereket, mo-

nitorokat (ha nem is a jó öreg CRT-ket), de a jól megszokott videomagnót már nem. Voltak viszont szép számban szerverek, mediaportok, MAM megoldások, Content Management rendszerek, NewMedia alkalmazások. Igen, a NABShow 2011 már az IT-ről, pontosabban a Broadcast IT-ről szól és persze a 3D-ről. Nem véletlen, hogy James Cameron Oscar díjas filmrendező a NABShowt megnyitó vitaindító előadásában is a 3D-ben rejlő lehetőségekről, a 3D jövőjéről beszélt. Minden nagyobb gyártó, ha egyáltalán van még ilyen kategória, standján megtalálható volt valamilyen 3D-s megoldás. Az előző évek nagy kérdésére, hogy merre tovább televíziózás, lassan megkapjuk a választ. A jelenlegi HD televíziózásnál is nagyobb

felbontást nyújtó 2K, 4K felbontású műsorkészítés és a 3D versenyéből, ez utóbbi látszik győztesnek. Annak ellenére, hogy Koreában és Japánban már van 3D műsort sugárzó televíziós csatorna (bár műsoruknak nagy része még nem valós 3D adás) a szakemberek egy része szerint a 3D csak speciális alkalmazások, filmek promóciók számára életképes, a mindennapi televíziózásban, hírműsorokban soha nem lesz életképes. Meglátjuk. Az idei NABShow azt mutatta, hogy a gyártók megpróbálják a minél egyszerűbb kezelést és mi-

nél tökéletesebb képet biztosító kamerákat megalkotni. Az optikákat gyártó cégek különböző megoldásokat adtak a sztereokopikus képalkotás által keletkezett problémák kiküszöbölésére, míg a kijelző gyártók mind otthoni, mind professzionális felhasználásra számos új terméket mutattak be. Közben a háttérben folyik vita, hogy a 3G-s vagy a dual-SDI infrastruktúra kiépítése a jobb megoldás a 3D-s gyártástechnológia számára. Mindkét megoldás jól működik, de bármelyik rendszert választjuk is, bizonyos kom-

romisszumokkal kell együtt élnünk.

Továbbra is nagy verseny folyik a digitális cinema területén. A gyártók egyre több, jobb terméket hoznak ki, hogy meggyőzzék a filmes ipart, ma már csak digitálisan szabad akár nagyköltségvetésű filmet is forgatni.

A megoldások területén egyre nagyobb teret hódít az úgynevezett három képernyős csatornák támogatása, kiszolgálása. Ezekben az esetekben a „lineáris” televíziós csatorna mellett, mind web-es, mind mobil alkalmazások erősítik

egymást. A legtöbb alkalmazást úgy hirdetik, hogy a „lineáris”, tradicionális csatorna mellett a web-es, illetve mobilos tartalom előállítását teljesen automatikus, akár VOD-os (video on demand) szolgáltatásnál is. A megoldások mélyebb megismerésekor azért kiderül, nem mindig helytálló ez, de ezért jó a NAB, hiszen itt minden megtapintható, kipróbálható. A NABShow nagy előnye, hogy itt nem csak a „sales” csapat kereskedőivel van lehetőség találkozni, a fejlesztő, mér-

női csapat is jelen van, lehet őket kérdezni, a válaszokkal sem maradnak adósok.

A „mediatechnika” jelen és következő számában számos cikkben számolunk be a NABShow 2011-en bemutatott új termékekről, megoldásokról. Persze ez csak egy szubjektív merítés lesz a számos újdonságból, de reméljük az olvasó számára körvonalazódnak a trendek, és a harmadik évezred televíziózásának főbb irányvonalai.

Kenderessy Miklós

HIRDETÉS

PLAYBOX
TECHNOLOGY

100% funkcionalitás 25% költség. SD, HD és Streaming

A PlayBox Technology gyökeresen megváltoztatta a televíziós műsorszórás piacot örökre. Több mint 8000 SD, HD és a DVB csatornát üzemeltet több mint 100 országban. 100% funkciók 25%-ot fizet.

A PlayBox modulokkal időt, pénzt és nem utolsósorban emberi munkaerőt takaríthat meg. Költséghatékony megoldás, ami kedvező lehet azoknak a magyarországi felhasználóknak, akik automatizált adás-lebonyolítást szeretnének megvalósítani - a lehető legjobb áron.

Ez mind szép, de mi kell még hozzá? Igazán nem sok: egy számítógép, egy kompatibilis célhardver és egy kis képzelőerő. Képzelőerő ahhoz, hogy belássuk, milyen egyszerűen és könnyen lehet áttérni egy teljesen új technológiára, megkönnyítve ezzel mindennapi munkánkat. Azt, hogy az előző mondat helytálló, a magyarországi felhasználók visszajelzései és saját tapasztalataink bizonyítják. Ha jobban meg szeretné ismerni a PlayBox rendszert, kérjen.

Demó Időpontot

SONY

A Sony - hatalmas standján - a megszokott felosztásban mutatta be termékeit. Elöl a különálló termékek, megoldások, középen a hatalmas méretű kamera-bemutató terület és hátul az integrált megoldások, munkafolyamatok bemutatóit láthattuk. És mindezek fölött ott fénylett az idej jelmondat „Believe that anything you can imagine, you can make real” (Hidd el: bármit képzel is el, valóra válthatod!)

A Sony az idej NABShow-n is számos fejlesztést mutatott be új koncepciója szerint, mely új lehetőségeket kíván bemutatni a kreatív szakembereknek a tartalom előállítás és feldolgozás területén HD, 3D és „Beyond HD” formátumban.

Az új „Beyond HD” koncepció első kézzelfogható terméke egy új CineAlta kamera, az F65. Az F65-öt igen magas színvonalú és minőségű film, dráma és reklámok forgatására tervezték.

A kamera új mércét teremt különösen nagy felbontásával, dinamikatartományával, színreprodukciós minőségével és érzékenységével. 20,4 Mega pixeles Super 35mm CMOS szenzora dupla Bayer szűrővel rendelkezik, mely segítségével igen valóságghú, filmszerű színvisszaadás lehetséges. 16 bites RAW kimenetének segítségével megvalósítható a teljes valódi 4K-s munkafolyamat. A kamerához dokkolható SR-R4 SR memóriás rögzítőre 5Gbps-os sávszélességgel lehet rögzíteni, 256 GB, 512 GB vagy akár 1 TB-os memóriakártyára. Ez utóbbira 24fps formátumnál 50 pernyi 4K-s anyag rögzíthető 16 bit RAW minőségben.

A Sony következő új koncepciója az SRMASTER volt a kiállításon. A SRMASTER technológia alatt számos berendezés került bemutatásra, SRMASTER studio deck, különböző SRMASTER hordozható field-recorderek, SRMASTER Data transfer egység, SRMASTER camcorder és természetesen maga az SRMemory média. Az SRMASTER technológia

a mára már a magas minőségű tartalmaknál standardnak számító HDCAM SR rendszer fájlalapot műsorkészítésbe való bevonását is lehetővé teszi. Az SRMASTER technológia keretében a Sony első alkalommal tette hozzáférhetővé az SR Codec-et, mint egy fájlt. A HDCAM SR digitális szalagon megtalálható adatokkal teljesen azonos sémájú fájl most már hozzáférhető a natív utómunka-folyamatok számára, mint adat fájl. Ebbe beletartozik az SR-Lite 220 Mbps, a vizuálisan veszteségmentes SR-SQ 440 Mbps és a SR-HQ 880 Mbps adatfolyam is. Számos partner megoldásában már megtalálható az SR fájl direkt editálásnak lehetősége. Az elsők között teremtette meg ezt a lehetőséget az Apple Final Cut Pro, az Avid, a Blackmagic Davinci és a FilmLigh.

A Sony nagymértékben terjesztette ki 3D-s megoldásait számos új 3D camcordernek bevezetésével. Két egytestű 3D kamerát mutattak be a NAB kertében, a NX3D1E marokkamerát és az első igazi hordozható 3D vállkamerát, a PMW-TD300-at. A PMW-TD300 3D-s felvételi lehetősége ellenére szinte teljesen megegyező mechanikai méretekkel rendelkezik, mint a csak 2D-s felvételekre alkalmas társaik. Dual 3 chipes Exmor CMOS érzékelői 1/2”-os méretűek és natívan képesek az 1920 x 1080 –as felbontásra. Ez a fél collos képérzékelő méret teszi lehetővé, hogy a tervezésnél a minőség és a méret ideális kompromisszumát találják meg. Az újonnan kifejlesztett dual lencse rendszer lehetővé teszi a jobb

A Sony stand

és bal lencse közötti teljesen szinkronizált mozgást az igen pontos focus, zoom és iris beállítás. A dual lencse minimalizált 45 mm-es IAD (Inter-Axial Distance) táv határok között teszi lehetővé a 3D felvételek készítését, különös tekintettel a közeli felvételeknél. A camcorder felvételi rendszer megegyezik a XDCAM EX sorozat kameráival (PMW-EX1R, PMW-EX3, PMW-350/320) így könnyűszerrel integrálható a korábban már megszokott XDCAM EX munkafolyamatokba. A PMW-TD300 négy darab SxS kártyahellyel rendelkezik, melyekre 64Gb-os kártya alkalmazása esetén több mint 6 óra 3D-s felvétel készíthető. Természetesen tradicionális 2 dimenziós felvételek készítésének a lehetősége is adott, ilyenkor a bal lencsén keresztül felvett képet rögzítik az egyik SxS kártyára.

A HXR-NX3D1E marokkamera piaci bevezetésével egy másik célközönséget kívánt megcélozni a Sony. Kis mérete, egyszerű kezelhetősége és olcsó árával olyan kis költségvetésű produkciók, speciális szakudással nem rendelkező

F65 CineAlta kamera

filmek számára is megteremtődött a 3D filmkészítés lehetősége, akik erről nem is álmodtak. A camcordernek dual Sony G lencsége van, 1/4”-os Exmor R CMOS képérzékelője, mely segítségével dual Full HD 3D tartalmakat tud rögzíteni egyetlen fájlba. 96 GB belső memóriával rendelkezik, de természetesen különböző Memory Stick Pro Duo sorozatú kár-

tyákra is képes rögzíteni. A 3D kép komponálását egy 3,5” LCD panel segíti, melyen szemüveg nélkül nézhetjük a 3D képet.

A Sony 3D kamerák kiállítás helyszínén érdekes és igen tanulságos bemutatót tartott Robin Berg a 3D képalkotásról. Részletesen kifejtette és bemutatta, hogy a 3D ábrázolásban milyen fontos és új dramatur-

SR-R1 SRMASTER hordozható rögzítő

gial eszköz a „virtuális képernyősik”. Fontos eldönteni, mi van e sík előtt, és mi van mögötte, másként mondva mi emelkedik ki belőle, és mi bújik meg mögötte. Ennek az új dramaturgiai, de mégis technikai eszköznek a helyes használata adja az igazi 3D élményt és biztosítja egyúttal a néző számára a tökéletes képhatást.

A Sony 3D termék portfóliójának sikerét jól mutatja a NAB ideje alatt bejelentett projekt. Stockholmban már átadták a Svéd Állami Operaházban a 3D közvetítőrendszert. A hatkamerás rendszerben a kamerák jeleit SONY MPE-200-as Multi Image Processor fogadja és adatfeldolgozás után továbbítják egy optikai rendszeren keresztül, jelen esetben SONY 4K-s projektorok számára, melynek segítségével a nézők a People's Park és a Community Centres mozikban is megcsodálhatják az előadásokat. Az elsőként közvetített Faust előadást megtekintette a svéd kulturális miniszter, Lena Adelshon Liljeroth is.

A NABShow 2011-en jelentették be hivatalosan a Sony 35mm termékcsalád új tagjának, a PMW-F3 camcorder piaci bevezetését, illetve a camcorder új szolgáltatásait. Az új Exmor SUPER 35 CMOS szenzorral megépített camcorder már 3D-Link lehetőséggel, opcionális RGB 4:4:4 illetve S-LOG kimenettel is rendelhető, valamint új széles látószögű zoom optikával is használható.

A Show alatt sok új megoldást mutatott be a Sony a fájl alapú szalagmentes munkafolyamatok területén is. A bemu-

tatásra kerülő Media Backbone megoldás sok különböző eszközt, alkalmazást köt össze a tartalom előállítás és az AV fájlok és metaadatok hálózatos tartalom managementje területén. A Media Backbone megoldás kiterjesztése céljából számos upgradet jelentett be a Sony, melyek segítségével jelentősen növelni lehet a meglévő editáló szoftverek flexibilitását. Ezentúl a Sony bemutatta a forradalmian új tartalom management és továbbító rendszerét, az OPSIGATE-t, mely olyan hatékony digitális tartalomrendezést és szétosztást tesz lehetővé, mint talán eddig még soha egyetlen megoldás sem.

Az élő HD produkciós területen is számos újdonsággal találkozhattunk a standon. A 2005-ös bevezetése óta több mint 10.000 példányban eladott HDC-1000 sorozatú kamerához például egy új szoftver (H2C-CSM10) jelent meg, melynek segítségével lényege-

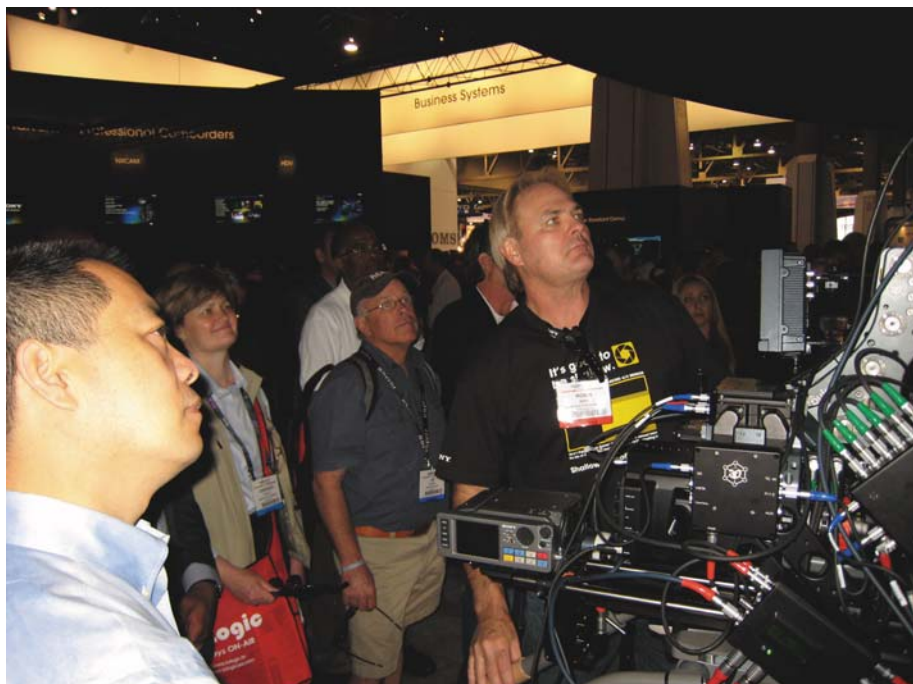
tervezett, illetve a BMV sorozatú (BVM-E250, BVM-E170) referencia monitor változatban is. A kiállításon külön bemutatóhelyen összehasonlítási lehetőséget is biztosítottak az

nális HD camcorderre, a HXR-NX70E. A camcorder a Sony NXCAM sorozatát erősíti, tehát szilárdtest memóriás, AVCHD formátumú eszközről van szó. A camcorder ki-

désére. A HXR-NX70E „Exmor R” CMOS szenzorral rendelkezik, széles látószögű 10 szeres optikával van felszerelve és optikai SteadyShot rendszere garantálja a reme-

Az első igazi hordozható 3D vállkamera, a PMW-TD300

Robin Berg gyakorlati előadása a 3D képkalkotásról

sen egyszerűbben és integráltabban lehet a stúdiókamerákat vezérelni, beállítani.

Az NAB alatt került bemutatásra négy új OLED monitor is. Két, 17” és 25”-os méretben, mindkét esetben Full HD 1920 x 1080 felbontással. A monitorok elérhetőek a PMV szériájú (PVM-1741, PVM-2541) professzionális alkalmazásokra

OLED, a korábbi LCD, illetve a tradicionális CRT monitorok összehasonlítására. Itt különösen megmutatkozott az OLED technológia előnye, nem csak az abszolút feketében, de a hatalmas dinamika tartományban, a blur mentes mozgásokban és a tökéletes képvisszaadásban is.

Bemutatásra került a világ első eső és porálló professzió-

fejzetten mostoha körülmények közötti felhasználásra terveztek, a por és esőállóságával teljesíti az IEC60529 IP54-es szabványt. Olyan újságírók számára tervezték, akik a világ legmostohább és legveszélyesebb helyein dolgoznak, de biztos számíthatnak bármilyen körülmények között a camcorderük műkö-

gésmentes felvételek elkészítésének lehetőségét. A kivethető szilárdtest memóriakártya mellett (Memory Stick Pro Duo, Memory Stick Pro-Hg Duo, SD/SDHC/SDXC) 96 GB-os belső memóriával is rendelkezik, amely akár 40 óra HD felvétel rögzítését teszi lehetővé. Érdekes még megemlíteni, hogy a videofelvételek készítésével párhuzamosan 12,3 Megapixeles (4672x2628) állóképek rögzítésére is van lehetőség. A beépített GPS vevőegysége segítségével a geotagging funkció is elérhető, mely a forgatási helyszínek és időpontok pontos utólagos beazonosítását teszi lehetővé.

Természetesen számos egyéb termék is bemutatásra került - pl. új professzionális LCD monitorok, vezeték nélküli mikrofonok, a DFS-900 switcher új kezelőpanelje -, hogy csak néhányat említsék, de ezek részletes, mindenre kiterjedő bemutatására nem vállalkozhatunk.

KM

„A kevesebb többet jelent”

A Las Vegas Convention Centre (LVCC) hatalmas déli csarnokába belépő látogató egyből egy elegáns zöld - fekete színbe öltözött kiállítási standot pillanthatott meg. A Grass Valley, mint mindig most is egy hatalmas területen állította ki legújabb termékeit, megoldásait. Az idei NABShow-n a Grass Valley néhány olyan innovatív technológiát mutatott be, melyek segítségével számos izgalmas új terméket tudott kifejleszteni. A gyártó véleménye szerint az NABShow 2011-en bevezetett termékek szegmensükben segítenek a „csúcsmínőség” fogalmát újraértelmezni mind a teljesítmény, mind a funkcionalitás terén.

Most járjuk körbe, hogy ez mit is jelent a gyakorlatban!

A médiaszerverek és tartalomtárolás területén a Grass Valley új jelmondata szerint: „Less means more” („A kevesebb többet jelent”). A NAB-ot megelőző nemzetközi sajtótájékoztatón kiemelték, hogy egyetlen más szerverrendszer sem képes utolérni a Grass Valley K2

szerver skálázható sávszélességét és kapacitását. Hangsúlyozták, hogy a kiállításon a felhasználók számára olyan megoldást kívánnak bemutatni, „mely kevesebbet ad, kevesebért”. Hogy is kell ezt értenünk? A válasz: kevesebb alkotóelem, kisebb összetettség, kevesebb rack hely, és legfőképpen kisebb a bekerülési költség. Két dologban azonban mindenképpen többet nyújtanak ezek az eszközök, teljesítményben és megbízhatóságban, hangzott el az előadótól.

A már több mint egy éve piacon lévő K2 Dyno visszajátzó rendszer megújult szoftverét is bemutatták a kiállítási standon. A rendszer, mely a K2 Dyno visszajátzó controllerből és a K2 Summit vagy K2 Solo média szerverekből áll, mára széles körben elterjedt a HD sportközvetítésekkel foglalkozó közvetítő kocsiknál, vagy sportprodukciós létesítményeknél. Az új v2.0-as szoftver lényegesen gyorsabb működést tesz lehetővé, a rendszer elindulásától, az általános reakcióidőn keresztül, a highlight és a playlist előállításáig bezárólag.

A Grass Valley stand

Az újratervezett, modernizált kezelőfelület segítségével, az új funkciók mellett a tradicionális műveletek is könnyebben, egyszerűbben elérhetőek, elvégezhetőek. A beállítások és konfigurálások lehetőségei is jelentősen bővültek, de ettől függetlenül áttekinthetőbbé is váltak. Mindenképpen érdemes megjegyezni, hogy az új szoftververzió már SAN (Shared Area Network) kompatibilis, így a különböző felhasználók azonnali hozzáférhetőségét és együttműködését is széleskörűen támogatja. A K2 Dyno rendszer XDCAM HD, AVCHD és DV100 fájlok natív kezelését is támogatja. Természetesen az új szoftververzió nem csak az új eszközök-

K2 Dyno visszajátzás vezérlő kontrollere és monitora

kön érhető el, hanem a korábbi K2 Dyno hardverre is könnyen feltelepíthető és használható.

A Grass Valley másik jelentős bejelentése a K2 szerverek terén a Summit Production Client v8.0 volt. A termék tulajdonságainak ismertetésekor Charlie Dunn a Grass Valley editálásért, szerverekért és tárolási megoldásokért felelős alelnöke kijelentette, amióta egyre többen térnek át a fájl alapú működésre, szükség volt egy olyan innovatív megoldásra, mely megoldja a HD anyagok kezelését kis sávszélességű infrastruktúra esetén is. Az új K2 Summit 8.0-as szoftver az a megoldás, amely teljes egészében megoldja a tartalomhoz

való hozzáférést a szervezetek teljes keresztmetszetében. A szoftver segítségével kisebb műsorkészítők és produkciós cégek is élvezni tudják a HD anyagok alacsony felbontású proxijának megtekintése és editálása adta előnyöket, anélkül, hogy nagy sávszélességű infrastruktúra kiépítésére kellenének költeniük.

A GV bemutatott egy nagy integráltságú, moduláris szoftver platformot, amely támogatja a tartalomelőkészítést és elosztást minden területén, egy egyszerű grafikus interfészen keresztül. Az új Grass Valley STRATUS olyan média munkafolyamat alkalmazás készlet, egy egyedi tervezésű, nagyfo-

K2 Summit

Trinix NXT Multiviewer

Reflex SuperXpander bemutatódarabja

kúan skálázható szolgáltatás-orientált architektúra (SOA), mely segít minden program előállító munkát. A STRATUS platform természetesen magában foglalja a Grass Valley K2 Summit, a K2 Solo szervereken vagy a Grass Valley SAN rendszeren tárolt tartalmak tekintetében a teljesen szalagmentes munkafolyamat minden elemét, az ingestől a playoutig.

A kiállítási standon kiemelt helyet kapott a 2001. óta a piacon lévő Trinix router új generációja a Trinix NXT. Amellett, hogy néhány új aszimmetrikus router keretet (128X256, 256X512, 512X1024) is bemutatottak, két új szolgáltatási lehetőséggel is bővült a Trinix router család.

Bemutatták az integrált multiviewer monitorozó kártyát, mely kártyánként akár 8 SDI monitor kimenettel is rendelkezik, természetesen minden a forráshoz tartozó hangcsatorna monitorozási lehetőségével. A kevesebb, mint 75 Watt fogyasztású modul további két MADi bemenettel is rendelkezik, melyek különálló AES jelek monitorozását teszik lehe-

tővé az embeáld hangcsatornák felül. Természetesen megtalálható az adásjelzés (Tally) és a forrásazonosítás (UMD) funkció is, a jelek minőségi monitorozásának, státuszának vizsgálata és megjelenítése illetve különböző riasztási funkciók.

A kiállításon debütált a két új Trinix Fiber I/O kártya. Az optikai ki/be-meneti kártyák segítségével a felhasználási igények függvényében közel 50 km-es távolságra is el lehet vinni a szükséges jeleket, a megbízható optikai összeköttetéssel. A Trinix router használói számára így lehetőség nyílik akár csak teljesen elektromos (coax), vagy csak teljesen optikai, esetleg vegyes ki/bemeneti konfiguráció használatára.

A bemutatott integrált multiviewer és optikai I/O kártyák jelentőségét különösen növeli, hogy minden 2001-es bevezetése óta eladott Trinix routerbe beilleszthetőek a kártyák (egyes esetekben helyszíni upgrade szükséges), így elkerülhető a frame csere, illetve a költség- és időigényes újrakábelezés, mindamelllett, hogy új

funkciókkal lehet bővíteni a router által nyújtott szolgáltatásokat. Ez igen sok felhasználó számára nyújt komoly előnyt, hiszen eddig már több mint 60 millió keresztpontnyi Trinix router üzemel a világban.

A Las Vegas-i kiállításon mutatta be a Grass Valley az új ADVC sorozatú konvertereit. Négyfajta konverter képezi pillanatnyilag a G sorozatú konverter családot.

Az ADVC G1 bármely jeleforrásból SDI (SD, HD 3G) jelet állít elő, felskáláz, és természetesen integrált frame synchronizerrel rendelkezik. HDMI, DVI, RGB, kompozit, S-video analóg és digitális bemenetekkel rendelkezik.

Az ADVC G2 HDMI és SDI (SD, HD 3G) jeleket alakít át analóg jelekké downconverter és frame synchronizer funkcióval. Komponens, kompozit, S-Video, analóg és AES/EBU

hang kimenetekkel rendelkezik.

Az ADVC G3 egy dual SDI to HDMI konverter 3D támogatással, mely ideálisan használható 3D monitorozásra és multiplexálásra. Használható egyszerű SDI HDMI átalakításra, de egy második SDI jel jelenléte esetén, melyet második „szem” jelként definiálhatunk a 3D HDMI multiplexálást is elvégzi.

Az ADVC G4 egy szinkron generátor egység. Egyértelmű, hogy nem egy egyszerű szinkron generátorról beszélünk, hiszen kilenc kimentét hármas csoportokra bontva programozhatjuk, így vegyesen SD és HD jeleket is elő tud állítani. 48 KHz-es wordclock lehetőséggel, illetve külső referencia bemenettel is rendelkezik.

Mind a négy ADVC G szériás konverter egy 1/3 RU méretű dobozban van, de a rack adapterrel három egység egyetlen Rack Unit helyre elfér.

Természetesen a Grass Valley felvonultatta a teljes produkciós switcher és mixer termékcsaládját a legnagyobb Kayenne-től a legkisebb Indigo-ig. A standon megtalálható volt az LDK kamerák teljes kínálata, a triaxos és az optikai 3G átviteli rendszer illetve egy új Large Lens Adapter (nagy lencs adapter) a Reflex SuperXpander. Az adapter érdekessége, hogy szakított a korábbi megoldással, s most már nem a kamerakábel csatlakozik az adapterhez és az adapter adja át a szükséges jeleket és tápfel-

szültséget a kamerának, hanem fordítva. A kamerához csatlakozik a kamerakábel és a kamerából mennek az adapterbe a szükséges jelek. Nagy előnye a megoldásnak, hogy egységes adapter kell, mind optikai, mind triaxos kameralánc esetén, hiszen ezekkel nem áll kapcsolatban az adapter. A kamera alján levő speciális gyorscsatlakozó biztosítja a kapcsolatot a kamera és a Large Lens Adapter között.

Megtekinthető, kipróbálható volt az Edius editáló rendszer az Aurora Newsroom megoldás, a teljes K2 szervercsalád és a Grass Valley teljes termékpalettája.

Úgy gondolom a szakma különösen figyelt a Grass Valley idei kiállítására, hiszen nemrég zárult le a cég tulajdonosváltása. Az új tulajdonos a Francisco Partners egy nemzetközi technológiai befektető cég. A tulajdonosváltást követően 2011. januárjától új elnököt neveztek ki a Grass Valley élére, Alain Andreoli személyében. Alain korábban a Sun Microsystems Europe elnöke volt, majd a Francisco Partners-nél dolgozott. Hosszú távú célja, hogy a Grass Valley-t egy piacvezető nemzetközi céggé emelje. A NABShow 2011-en bemutatott innovatív termékek és megoldások mindenképpen első lépésnek tekinthetők a kitűzött cél eléréshez.

KM

Reflex SuperXpander „felöltöztetve”

Új Riedel kommunikációs eszközök

A valós idejű audio, video és kommunikációs hálózatok terén piacvezető német cég idén is új kommunikációs eszközöket mutatott be az NABShow 2011-en. A stand fő büszkesége a MediorNet Compact volt, mely egy új eszköz, a MediorNet rendszerhez.

A MediorNet egy olyan moduláris rendszer, mely tetszőleges topológiájú optikai hálózaton keresztül képes 3G/HD/SD-SDI videojel, audio, adat vagy intercom jelek valós idejű továbbítására. A tetszőleges topológiának köszönhetően teljes redundanciával rendelkező hálózat is felépíthető, így a különböző jelek szétosztása, a jelkonverziók, a routing és multiplexálási folyamatok 100%-os biztonsággal elvégezhetőek. A rendszer moduláris felépítése a későbbi fejlesztetőség záloga. Az idén bemutatott új eszköz, a MediorNet Compact új lehetőségeket nyit meg a MediorNet felhasználók számára. A MediorNet Compact egy költséghatékony, egyszerűen kezelhető hálózatos jeltovábbító és jelfeldolgozó egység. A MediorNet hálózatba kapcsolva, optikai hálózaton 50 Gbit/s (nettó 39 Gbit/s) adatátviteli sebességgel képes adatokat küldeni és fogadni. Ez elegendő akár 12 HD-SDI jel, több tucat MADI stream, Gbit-Ethernet hálózat, vagy több száz hangcsatorna vagy inter-

com port adatainak továbbítására. Ez a rendszer tulajdonképpen egy 21. századi optikai stage-boxnak is tekinthető. A jeltovábbítási funkciókon kívül minden csatornán jelalakítási funkciókat is biztosít, mint a Frame Store Synchronizer, Embedder/De-Embedder, Test Pattern Generator, On-Screen Display, Timecode Insertion, hogy csak a lényegesebbeket említsem. A MediorNet Compact egy 3 rackunit magas egység, melyet háromféle alap kiépítésben forgalmaznak. A MediorNet Compact BASIC, PLUS és PRO

kivitelei a video és hang be- és kijáratok, az alkalmazható opciók kártyák, MADI portok, GPI illetve egyéb csatlakozófelületek számában különböznek egymástól.

A Riedel másik bemutatott újdonsága, a CCP-1116 kommentátor-egység. A két kommentátor kiszolgálására tervezett berendezés a Riedel Artist digitális mátrixú intercom rendszer szerves része. A kommentátorok számára nyújtott szolgáltatások mellett integrálva található meg benne az intercom funkció, 16 szabadon programozható gombbal, GPI

A Riedel kiállítási standja

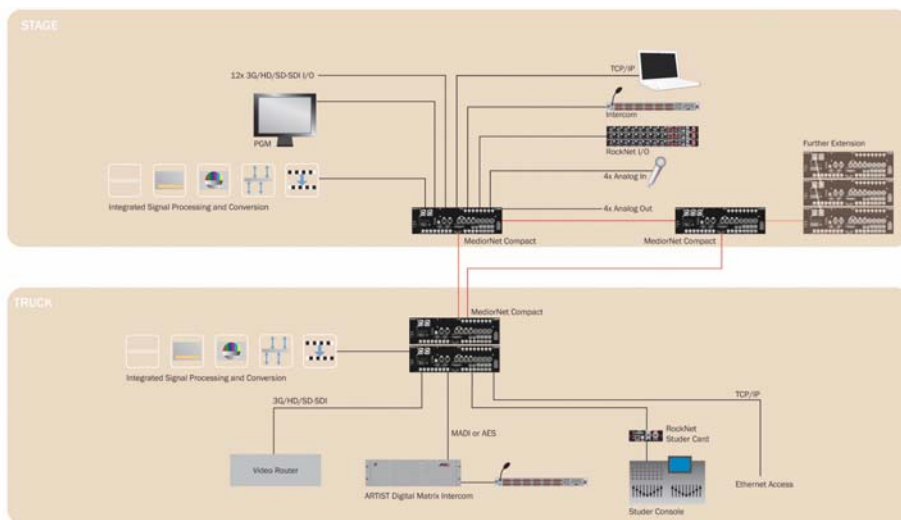
Performer C 22 konverter

A MediorNet Compact

Az új Artist CCP 1116 kommentátor egység

A MediorNet Compact tipikus felhasználási elrendezése

felülettel és ahogy az Artist rendszerrel már megszoktuk, teljes távvezérlési lehetőséggel. A két teljes értékű kommentátor-csatorna alacsony zajú mikrofonerősítővel, 48V phantom táppal, mélyvágó szűrővel, +6 dBu limiterrel és kivezérlés mérővel van felszerelve. Nagyméretű, világító On Air, illetve köhögő/némító gombok segítik a kommentátorok munkáját. Az egység minden bemenete elektronikusan szimmetrizált, minden kimenete szimmetrizáló transzformátort kapott. Az egység alkalmazásával jelentősen leegyszerűsödik a kommentátor egységek telepítési munkája, hiszen már egyetlen

CAT5-ös (választhatóan Koax) kábel segítségével is működik. A harmadik újdonság a Performer C22 rendszerillesztő, konverter egység. Az egység egy kétcsatornás CAT5-ös mátrix csatornát alakít át két phantom táplált digitális beltárcsatornává oda-vissza irányban, melynek segítségével a digitális partylines csatlakozása lehetővé válik az intercom mátrix rendszeréhez. A Performer C22 egy belső mátrixsal is rendelkezik, mely használatával megvalósítható két független partylines, vagy egy megosztott partylines használata is.

PlayBox újdonságok Las Vegasban

A Playbox név hallatán sokan talán egy újabb játékkonzolra gondolnának, de aki a broadcast technológiában jártas, tudja, hogy a „Channel in a box” és „Master Control in a Box” megoldások egyik meghatározó szállítójáról van szó. 1999-es alapítása óta az IT alapú televíziós technológia terén méltán szerzett jól hangzó nevet a PlayBox Technology.

Az idei NAB-on két új terméket jelentettek be, de természetesen a teljes termékpalettát felvonultatták standjukon.

A PlayBox terminológia szerint az első új „Box” a TimeShiftBox HD. Ez egy költség hatékony, megbízható time shift és logo inzerter eszköz. A TimeShiftBox HD egy egységes integrált megoldás, amely egy perctől akár egy hétig terjedő time shift lehetőséget biztosít. A megoldás alapkiépítésben tartalmaz egy logo inzertert, de opcionálisan

egy teljesen interaktív feliratozó is integrálható bele, mely segítségével az eltolt műsorjelbe kulcsolható a grafika vagy szöveg. A TimeShiftBox mint egy komplett, működésre kész „dobozos termék” kapható egycsatornás SD/HD SDI ki/bejáratokkal. A könnyen megtanulható menü segítségével gyorsan és pontosan beállítható a késleltetés ideje, a többi funkció automatikusan, kezelői beavatkozás igénye nélkül működik. A jó kép és hangminőség

ről nagy sávszélességű MPEG-2 kompresszió gondoskodik.

A másik új „Box” a QC Box, a Quality Control Solution (minőség-ellenőrző megoldás). Ez az eszköz a PlayBox folyamatos minőség-növelési stratégiájának fontos mérföldköve. Segítségével a média fájlok nagybiztonságú hibamentes lejátszására nyílik lehetőség az AirBox Payout szerveren. A playlistába felkerülő elemek automatikus ellenőrzésre kerülnek számos paraméter (valós hossz, dekóder hibák, hiányzó, vagy átfedő framek, fekete framek, színhiányok, hangszint, loudness, stb) alapján. Az értékelés a metaadat-fájlba kerül. Az AirBox Payout szerver pedig lejátszás előtt a minőségellenőrzési adatok alapján, az előre beállított határértékek és szabályok alapján játssza le, vagy ugorja át a média fájlt. A QC Box hangra vonatkozó mérési eredményeit az AirBox a kijátszási hangerő és loudness korrekciójára is felhasználja. Az elmúlt években sok szó volt itthon és külföldön a csatornák általános hangosság (loudness) beállításáról, műsorszámok közötti változásáról. Több ajánlás, szabvány is született ezzel kapcsolatban.

A PlayBox Quality Control Box az alábbi ajánlásokat alkalmazza, ITU-R BS.1770 CALM Act, ATSC A/85, EBU R128.

Természetese a többi „Box” estében is új verziókat, új opciókat hozott az NAB-re a PlayBox. A fejlesztések nagy része a Multi Channel funkciókat, szolgáltatásokat erősíti. Magyarországon is elterjedtek a PlayBox eszközei, hiszen több mint 30 média-vállalkozás közel 100 PlayBox terméket üzemeltet.

A mai gazdasági helyzetben ismertségét segíti, s különösen aktuális a PlayBox filozófiája: „We make Broadcasting Affordable and Available to All” (Mindenki számára megfizethetővé és elérhetővé tesszük a műsorszórást).

A NAB 2011. -ről készített tudósítást írta és fényképezte: Kenderessy Miklós

**PLAYBOX™
TECHNOLOGY**

**CMYK-Colour mode
C-92,M-50,Y-61,K-7**

**RGB-Colour mode
R-14, G-92, B-95**

**Pantone Colour
Pantone 7476 C**

Barabás Éva

TELEVÍZIÓS MŰSORVEZETŐ

Vidéki városi televízióknál kezdett és szerzett szakmai gyakorlatot, majd négy évet töltött a Magyar Televízióban a Híradó műsorvezetőjeként, innen csábította el a legnézettebb országos kereskedelmi televízió az RTL Klub, ahol immár kilenc éve a népszerű Fókusz című műsor egyik műsorvezetője.

Milyen családban nevelkedtél?

Jó családban, ahol van szeretet és biztonság, és a gyerek, gyerek lehet. A mai napig az a szeretet-páncél vesz körül, amit otthon megkaptam. Szerintem mindenki szerencsés, akiből gyereklelkű felnőtt tud válni. Azt érzem, hogy biztonságban vagyok és, amikor megyünk az S.O.S Gyermekfaluba, akkor még inkább megerősödik bennem, hogy szeretet és biztonság, ez az, amit elsősorban nyújtani kell a gyerekeknek.

Nagyon szimpatikus vagy a képernyőn, ahogy mondani szoktuk nem megosztó személyiség, a nézők többsége elfogad...

No azért tudnék levelet mutatni azoktól is, akiknek nem én vagyok a szívük csücske, például, amikor még az MTV-nél dolgoztam, kaptam egy levelet, amelyben az áll: „a kedves Barabás Évának nem tudjuk elviselni a szemöldökét!”

Mi volt a baj a szemöldököddel?

Talán, mert erőteljes volt. Nemrégiben kaptam egy régi írógépben írt levelezőlapot Kecskemétről, amelyben pedig azt írták, hogy „nagyon hadarok, nagyon hadonászok, tegyek valamit azért, hogy el tudjanak viselni.” Ezt kedvesen kritikusnak értékeltem, nem utasított el teljes mértékben, és pontosan leírta, hogy min kellene változtatnom. Egyébként van benne igazság: tudok nagyon gyorsan beszélni, azonban, aki hadar, az, legtöbbször elharapja a szavak végét. Azzal is tisztában vagyok, hogy intenzív a testbeszédem, látványosan gesztikulálok olykor és ez valóban sok lehet annak, aki máshoz szokott.

Nem azt mondtam, hogy megszámláltam: minden néző elfogad, de egy szakmából jött ember mondja neked, hogy a nézők többségének szimpatikus vagy. Ez születés-

si adottság, vagy ilyennek neveltek, vagy tudatosan ilyen né formáltad magad?

Mindegyik igaz. Apukám a családban minden közösségi esemény motorja volt, kellő exhibicionizmussal megáldva, anyukám pedig olyan kedves személyiség, akit mindenki szeretett. A kézműves iskolában a gyerekek őt Panni mamának szólították, és azt hiszem sokan közülük valóban pótmamájuknak is érezték. Ahogy mondani szokták: a légynek sem tudott volna ártani soha. Apuról még azt mondhatom, ha tanulhatott volna, ő lett volna a családban az első, aki kitör abból a környezetből, így viszont mi lettünk az „úttörők” a testvérem meg én. Apukám géplakatos, anyukám bőrdíszműves volt, mi a testvéremmel

elsőgenerációs értelmiségiek lettünk. Egyébként a szüleim mindkettőn kiválóak voltak a szakmájukban, például úgy emlegették apámat a vegyiművekben, mint „az aranykezü Barabás”-t, anyu pedig élete vége felé taníthatott egy bonyhádi iskolában, és az volt az ő igazi helye. Tulajdonképpen egy pedagógusi vénával megáldott ember volt, és azt érzem, hogy a testvérem és én ilyenek születtünk. A családfát összeállítva, nézegetve megtudtuk azt, hogy a családban valamikor Erdélyben volt lelkes, és tanító is. De a köztes időszakokban mindig kétkezi munkások éltek. Nagyon távoli időszakokban sem vesznek el a gének, nagyon érdekes.

A kérdés harmadik részére is azt mondtad, hogy igen, vagyis, hogy te magad is alakítottad formáltad magad a képernyő kedvéért. Hogyan? Azt hiszem gyerekkorom óta alakítottam magam, nem kifejezetten a képernyős munka kedvéért. Nem felejttem el, hogy egyszer Bonyhádon a Kultúrházban volt egy rendezvény, amikor rettenetesen untam magam attól, ahogy a műsorvezető megpróbálta a műsort elfogadhatóvá tenni. Azt gondoltam akkor, az nem lehet, hogy azért, mert mi egy ilyen kis településen lakunk, nekünk csak ennyi jár. A televíziót persze nagyon figyeltem, azt mondhatom ez volt számomra a pótszülő. A Családi kör-től kezdve minden műsort néztem, azt is, ami

nem a koromnak megfelelő volt. Montágh Imre önismereti, beszéd és személyiség-művelő műsoráért lelkesedtem. Közben szavalóversenyekre jártam és rengeteget olvastam hangosan.

Jól hallok, már gyerekként a televíziós feladatokra vágytál?

A műsort vezető, jól irányító, igazi házigazda szerepkörre, igen. Olyanra, aki kedvesen teszi azt, nem akadozva, nem immel-ammal, hanem teljes szívvel.

Nem feltétlenül tévében, hanem például egy iskolai, vagy városi rendezvényen.

És milyen tanulmányokat folytattál ennek érdekében, mielőtt még tényleg televíziós lettél?

Tanulmányaim érdekesen alakultak. Az általános iskolai magyar tanárnőmet emlitem elsőként, akire azt mondhatom, hogy kiképzett erre a szakmára. Úgy nézett ki, mint Venczel Vera az Egri csillagok Vicuskája, egyik kedvenc színésznőm. Űlt a vastag, fenékgigérő, fonott copfjával, farmer szoknyában, dzsekiben és klumpában az asztal tetején, és mondta kívülről a János Vitéz. Elvárásolt, elbűvölt, és a szenvedélye átragadt rám is. Bonyhádon jártam gimnáziumba, az ország egyik legszebb iskolájába, a bonyhádi Petőfi Sándor Gimnáziumba. Most evangélikus gimnázium, mert visszakapta az egyház. Gyönyörűsége épület, nemrég felújították, mellette sportpálya van. Sok

virág, muskátli színesíti. Csak azért nem merem mondani, hogy ilyen Budapesten sincs, mert itt nem láttam minden iskolát. Azt viszont merem mondani, hogy az ország első három iskolája közé tartozik, hangulatában, szépségében, jóérzésben. Örülök, hogy odajárhattam és onnan is nagyon sok muníciót hoztam magammal. Tanulmányaimhoz tartozik még, hogy az 1990-es években színház-tudományi szakra jártam egy miskolci magánegyetemen, elsőként indult ilyen képzés, később sok baj is lett belőle, nem fogadták el a diplomáját hivatalosan, átszervezték Veszprémbe, de az már engem nem érintett, mert hazamentem egy vizsgaidőszakban és egy volt gimnáziumi osztálytársam, akivel Kazinczy-versenyeken vettünk részt, elcsábított a Bonyhádi Városi Tévébe. Lelkesen mesélte hogy Bonyhádon elindult a városi televízió. El kellene mondani a híreket esténként, lenne kedved és időd hozzá? Nos így kezdődött a televíziós munkám. Apró hírekkel, amelyek fontosak voltak egy kisváros életében.

Mikor találoztál az „igazi” nagy tévésekkel?

Már általános iskolás voltam, másodikos, amikor városi avatták Bonyhádot és megjelentek ott Budapestről a nagy tv híradósok, hogy este tudósítanak az eseményről. Nekünk az osztályban fel kellett állnunk és nevetnünk. Kiválasztottak ezután, négyünket, hogy ti, gyertek velünk és abba a ruházati szövetkezetbe vittek minket, ahol anyukám is dolgozott. Mindenféle ruhákat adtak ránk, és divatbemutatót rendeztek velünk. És bizony este megjelent a TV Híradóban, hogy ilyen is van Bonyhádon. Ez valamikor 1977-ben történt, és én, azóta keresem ezt a felvételt.

Akkor én már TV Híradós voltam, állítom neked, hogy a tudósítás nem vezett el, csak nem jó helyen kerested. A Magyar Televízió Híradójának külön saját archívuma van, ott bizonyosan megtalálod.

Ott mindent megőriztek?

Bizony így van, de tudni kell hozzá az időpontot, vagy azzal a címszóval, hogy Bonyhád is

megkeresik neked, és szerény költségért még le is másolják.

Megpróbálom. Mindenekelőtt ez volt az első tv-felvétel, amit láttam. De az adást nem, mert este, amikor ott ültünk a tévékészülék előtt, akkora vihar volt, hogy megszűnt az adás.

A második ilyen tévés emlékem, ezt már sokszor elmeséltem, amikor Déri János Bonyhádon járt a Riporter kerestetik döntőjében, és városunkról kellett riportot készítenie. A riport végén bemutatta a „leghíresebb bonyhádi”, találgattuk ki lehet az, csak arra nem gondoltunk, ami lett, ott állt Déri János a vörös-tarka, bonyhádi tehénnel és bemutatta: ő a világhírű bonyhádi! Ez olyan érdekes volt, annyira meglepő, emberközeli és vicces, hogy nem felejthető. De még ekkor sem fogalmazódott meg bennem konkrétan, hogy én is ezt szeretném csinálni.

És mikor határozta el, hogy te valamilyen módon, de tévés leszel?

Amikor megnyertem a Riporter kerestetik-et, amit a Napkelte szervezett, a 90-es évek végén, és a Napnyugtában kerültek adásba a fordulókat, de azokat mi nem láttuk vidéken, csak a Budapesten és környékén lakók. A Paksi Televízió-nál dolgoztam már akkor, oda-csábítottak, mert úgy látták van itt egy jó-fej lány, nekik meg van már fiú munkatársuk, készítsenek egy megyei Sport TV-t, és elvállaltam. Azonnal mindenféle élő műsorban dolgoztam a Paksi Atomerőmű Fórumában, sportműsorokban, hiszen versenyszerűen úsztam 7 éves koromtól, tehát a sport sem volt idegen tőlem. Országos versenyen vidéki bajnokságot is nyertem úszóként. Pakson négy évig dolgoztam, onnan beírtak a Teleschola Iskolába, ahonnan beneveztek a Riporter kerestetik-be, de akkor jártam művelődésszervező szakra, Pécsre is.

Egyébként a Riporter kerestetik középdöntőjében a 16 versenyzőből 9-en Telescholások voltunk. Domokos Lajos az iskola vezetője igen komolyan vette a versenyeket, minden forduló után, pénteken végignéztük, mit hogyan kellett volna jobban csinálnunk, ki ol-

dotta meg jól és miért? Beépítette azonnal az iskola oktatási rendszerébe. Az első nyolc között még négy Telescholás volt. A lényeg, hogy én nyertem meg, és nem sokkal ezután odahívtak az országos Magyar Televízió Híradójához. Rudi

Judit, Máté Kriszta és Erős Antónia lett akkor az első számú sztár.

A te kapcsolatod az RTL Klub kereskedelmi csatornával mikor kezdődött?

Négy év múlva, ennyi ideig dolgoztam a közszolgálati

Csak azért nem mondhatjuk, hogy leszoktam, mert voltak váltások itt is a munkámban. 2005-ig tartott az első szakasz, mert akkor egyszerűen azt mondták, köszönjük szépen ennyi volt. Éppen Karácsonykor tudtam meg, hogy nem

Zoltán és Siklós András jöttek oda hozzám egy vidéki tv-találkozón 1997-ben, kiderült mindent tudnak már rólam, és felajánlották a lehetőséget az országos TV Híradónál, ahol tehát 1997 végétől dolgoztam. Egyébként nem sokkal ezelőtt indultak az országos kereskedelmi televíziók is. Arra irányult a nagy figyelem, így engem alig vettek észre, hogy megjelentem a Magyar Televízió Híradójában, mert Stahl

MTV-nek, majd 2002-ben kezdtem dolgozni a Reggelineél. Egyik este még a TV Híradóban voltam, a következő héten, már az RTL-nél a Reggeliben beköszöntem. Ez még az, az időszak volt, amikor a Novák, Alföldi, Stohl, Balácsi Panna, Csonka András és Ábel Anita csapat dolgozott.

Meglepő, hogy még mindig tart ez a munkakapcsolat, leszoktál a négyévenkénti váltásról. Miért?

dolgozom ebben a műsorban többet. Nagyon fájó érzés volt, bánatomban annyi süteményt sütöttem, mint még soha. Egyébként nagyon finomra sikerült, de a bánatom nem múlt el tőle. Akkor találtam ki, hogy létrehozok egy csokoládés boltot, de ahol olvasgatni is lehet, tehát egy könyvesbolttal együtt, sőt virágot vásárolni is lehet benne. Ez járt akkoriban az agyamban. Nehezen tudtam elfogadni, hogy kedvenc

műsorom nélkül, megy tovább. Kolosi Péter programigazgatóval viszont soha olyan jól nem beszélgettünk, mint akkor, amikor végül is megköszönte a munkámat és közölte a döntést, hogy ennyi volt számomra az ébresztő műsor. Egészen mélyen belemerültünk a szakma részleteibe. Akkor ott tét nélkül elmondhatom, hogyan látom a saját szerepemet, mit gondolok egyébként a szakmámról, hogyan változtatnék a műsoron. Szerintem ennek a beszélgetésnek köszönhetem, hogy két hónap sem telt el és megkeresett Kotroczó Róbert és Holló Márta, hogy a Fókusznál nagy változások vannak, mert Márti és Marsi Anikó egyszerre megy szülni, arra gondoltak legyenek én az, aki a helyükre áll. A Fókusz az első munkahelyem, ahol már lejárt a négy év, és még nagy erővel dolgozom. Sőt megkaptam újra a lehetőséget a Reggeliben is, először az Ördögh Norát helyettesítettem az X-Faktor műsorvezetése miatt. Azután Lilut, így már több mint fél éve, hogy újra jókat beszélgethetek. Ahhoz hasonlítom, amikor Pakson a Férfimagazint készítettem, ami a saját műsorom volt, szerkesztettem, vezettem, vendégekkel beszélgettem, nos a Reggeliben ehhez közelít a feladatom. Itt ugyan nem én vagyok a szerkesztő, előfordul, hogy egy beszélgetésre nincs elegendő idő, de helyemen vagyok, azt érzem.

A Fókuszban te írod a műsorvezetői szövegeket vagy megírják csak el kell mondanod? Én írom a szövegemet természetesen és ebben az élő műsorban sugógépet is használunk.

Még én is azt hittem, hogy ez rögzített műsor, általában annyira flottul megy az egész.

Érdekes, hogy kevesen gondolják, hogy ez élő adás. Pedig számunkra ugyanolyan fontos, hogy a leggyorsabban, a legtöbb információt közöljük egy aktuális eseményről, mint a híradósoknak. Számomra a munka kora délután kezdődik és este fél tíz van, mire hazaérek. Kapok olyan visszajelzéseket valóban, hogy „megírják neki

a szöveget, sugóról felolvassa, kifestik, felöltöztetik nem nagy munka”. Azt mondom mindenkinek adott a lehetőség, hogy kipróbálja milyen koncentráltan, másodpercre pontosan dolgozni. De mázlistának érzem

magam, mert abszolút azt csinálom, amit szeretek.

Érdekes és lendületes a műsor.

Éppen azért fontos a sugógép, mert minden valóban másodpercre pontosan ki van számítva. Délutántól minden riportterrel folyamatosan konzultálok, előfordul azonban, hogy adás előtt egy órával megváltozik a teljes forgatókönyv, mert például robbantás volt délután, és erről nem tehetjük meg, hogy nem beszélünk. Vannak éles helyzetek, egyik percről a másikra elvetjük az eredeti adásmenetet és jön egy új változat. Nem tudom ki az, aki meg tudna írni és tanulni húsz-húsz másodperceket úgy, hogy pontosan, flottul elmondja este 8 órakor. A sugó szerepe ezért fontos. Így vagyunk biztosak abban, hogy az adás valóban 25 perc lesz, se több, se kevesebb.

Mennyi szabadidőd van általában?

A délelőttöm szabad, így, ahogy ma is. Ilyenkor például a kertemben dolgozgatok, vagy elmegyek a kutyáimmal az erdőbe, és ilyenkor intézem az ügyes-bajos dolgaimat, vagy tudok beszélgetni, mint veled most, és ezek után legkésőbb 3

órákor bent vagyok az RTL Klub székházában. Onnantól kezdve munka van: írjuk a délutáni promóciókat, azokat a beharangozó kis adásokat, amelyekkel felhívjuk a figyelmet az esti Fókusz témáira.

Közben a riporterekkel folyamatosan, személyesen vagy telefonon tartom a kapcsolatot, esetleg már meg tudom nézni az elkészült riportokat. Előfordul, hogy egyetlen egy anyagot sem láttam, és úgy megyek adásba, mert még nem végeztek a vágással, csak szövegben láttam. Előfordul, hogy még adás alatt is készül egy riport. Az aktuális témákat igen fontosnak tartjuk a műsorban. Öt riportból kettő-három, amelyik riportból előre biztosan elkészül, a kettő nagyon friss.

Mit jelent számodra egy olyan kereskedelmi csatorná-nál dolgozni, amelyik sorra, rendszeresen vezeti Magyarországon a televíziók nézettségi listáját?

Mostanában újabb rekordot döntöttünk, mert már meg sem tudom mondani hányadik hete, vezetjük a listát. A Fókusz, a Való Világ és a Barátok közt, azt mondják az „arany hármas” műsor, a zászlóshajó, a csatornán, a Fókusz mindig benne van. Ahogy újraindult a Csillag születik máris átvette a vezetést. Nagyon jó érzés sikeres, nézett műsorban dolgozni, csak egy picit sajnálom, hogy nem kaptam meg azt a lehetőséget, hogy egy tehetségkutató műsor

készítésében részt vegyek, de egy másodpercig sem elégedetlenkedem! Csak emlékszem, hogy még a Reggeliben a Csillag születik szerkesztőivel arról beszélgettünk valamikor 2002-ben, hogy milyen jó lenne egy

tehetségkutató műsort kereskedelmi csatornán létrehozni. És nosztalgizálva említettük a Ki mit tudok-at, a Táncdalfesztiválokat, amelyeken felnőtünk. **Egyébként azt gondolod, hogy van vissza út egy aktuális műsorból, híradós műsorból, politikai jellegű műsorból egy szórakoztató műsorba?**

Lehet, hogy fordítva a nehezebb. Tulajdonképpen én ezt csinálom, a Híradóból a Reggelibe mentem. A Fókusz talán a kettő közötti műfaj.

Inkább aktuális, mint szórakoztató, nem gondolod..

De abszolút ott van a bulvár téma is, ki kivel, mikor mit csinált, és benne van az aktualitás is. Foglalkozunk a mindenkit érintő közügyekkel, mostanában nagyon sokat a hitelcsapdába került családok helyzetével például, szakértők segítségét kérjük, helye van a színházi, a kulturális témáknak illetve a sztár-sztoriknak, kinek született gyereke, ki kivel házasodott össze, ami már inkább érdekes pletyka.

No ez az, ami inkább csak a kereskedelmi tévében szerepel, közszolgálatban nem. Te visszamennél még a közszolgálati tévébe dolgozni?

Szerintem ezek a témák a közszolgálatban is előjöhethetnek.. Az életünkről van szó ezekben, mint mikor jól dumál az ember a szomszédal, akkor is felmerülnek ezek a témák.

Mi a titkos vágyad, ha egyáltalán van ilyen.

Nincs különös vágyam, csak szeretnék mindennap boldog ember lenni. A testvéremmel együtt, aki 6 és fél évvel fiatalabb nálam, gyönyörű családdal, én is büszke vagyok a gyerekeire, az unokaöcsémre, és a húgomra, ők a kincs-gyerekek, akik remélem, ugyanazt érzik, amit én is gyerekkoromban, hogy szeretetpáncél veszi körül őket, szeretném azt, hogy ez így működjön tovább. A szüleinket igen gyorsan veszítettük el az elmúlt három évben, a fájdalom mellett a szeretet és a jóindulat bennem még erősebb lett. Húsvét tájkán vittem anyukámnak egy ágas-bogas virág kaspót szép hímes tojásokkal, hogy legyen mit adni a locsolóknak. Ő akkor már kemoterápiás kezeléseken esett át. Kérdeztem tőle, hogy mit csinálnak, ha a fiúk ezeket a tojásokat szeretnék majd? És ő azt válaszolta: ”Évikém add oda mindet, hiszen úgyis minden olyan hamar semmivé lesz”. Tőle tanultam azt is háromévesen, hogy ne tépjem le a virágot, hiszen a helyén is lehet gyönyörködni benne! Vagy, hogy simogasd meg a kutyát, az is érez.

A szeretetről tanultam ott-hon sokat, bár nem vallásos család voltunk. Az ő-szeretet jött elő belőle, és azt kívánom, hogy az én életemben is ez működjön mindig.

Saját gyerek, saját család nem kívánság?

Van párom, neki van egy 14 éves lánya, akivel olyan egy húron pendülünk, hogy ennél jobban nem is lehet. Nem tudom, hogy nekem lesz-e saját, én már azért benne vagyok a korban, de nem tiltakoznék ellene. De teljes mértékben elfogadom azt is, ha ez a helyzet így marad.

Gál Jolán

Foto: RTL Klub/Sajtóklub/
Bársony Bence

SONAPS a Sony hírrendszere

Nem egészen két héttel az április 11-én kezdődő NABSHOW 2011 előtt Budapesten is bemutatta a Sony SONAPS hírrendszerének legújabb verzióját. Az új, 5-ös verzió már Windows7 operációs rendszer alatt működik, ennek minden előnyét kihasználva.

Gyakorlati bemutató

A bemutató elején Roger Stephens a Sony Média Megoldások részlegének Senior Managere ismertette a rendszer általános tulajdonságait. A SONAPS egy több mint tíz éve a piacon lévő termék, mely a folyamatos fejlesztések hatására érte el mai, 5. verzióját. Jól skálázható megoldás, hiszen az egészen kicsi, belépő szintű rendszerektől - melyek csak néhány klienssel rendelkeznek - a több száz kliens kiszolgálására alkalmas óriás rendszerekig minden megvalósítható a segítségével. Mint komplex megoldás a hírgyártás teljes munkafolyamatát lefedi, a tervezést (planning), betöltést (ingest), vágást (editing), kijátszást (playout) illetve az archiválást (archive). A rendszer teljesen nyílt, így képes harmadik gyártó által készített rendszerekkel történő együttműködésre. Newsroom rendszerek tekintetében többek között az ENPS, iNEWS, OpenMedi, NorCom, NIS4 vagy az Octopus rendszerekkel képes tökéletesen együttműködni. Roger Stephens kiemelte, hogy

a SONAPS 1999-es piacra kerülése óta több mint 300 nagy rendszert adtak át, melyek közül külön érdemes a Fuji Tv számára felépített óriás rendszert megemlíteni. Itt 58 párhu-

zamos HD minőségű Ingest csatorna működik és a számos proxy editáló mellett 40 Craft editáló munkahely is üzemel. A rendszer elterjedését jól mutatja, hogy Kínában is több

A rack előlőről

HIRDETÉS

SOMOS BROADCAST
MEDIA ZRT. ✓

-Broadcast?
-Yes, please!

Professionális audió-, videó- és utómunkatermékek forgalmazása.

SONY

ARRI⁴¹²⁰

Canon

trilogy

PLANAR

ND SatCom
An SES ASTRA Company

Somos Broadcast Media Zrt.

Használt- és új berendezések forgalmazása és szervizelése

www.sbmzrt.hu

1141 Budapest Lipótvár u. 2

Tel.: +36 1 460 8050

Fax.: +36 1 460 8051

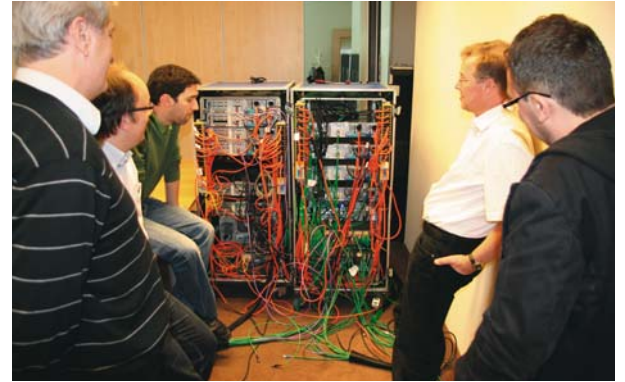
mint kétszáz SONAPS rendszer üzemel.

A rövid ismertető után következett a jelenlevő szakemberek számára a bemutató talán legérdekesebb része. A két hatalmas flyt case-be csomagolva egy valós mini rendszert ismerhettünk meg. A jelenlevők egy igazi hírgyárban érezhették magukat. Kétszatornás ingest, proxy editing, craft editing és természetesen egy playout munkahely

volt kialakítva. A paravánok mögött két guruló rackben a rendszer lelke, a szerverek búgtak csendben. Az angol előadó részletesen bemutatta és elmagyarázta a demorendszeren a SONAPS felépítését és működését. Láthattuk a külső helyszínen rögzített anyagok betöltését, a kétfajta vágási rendszert, az adásba szerkesztést és természetesen a megszerkesztett playlista alapján történő kijátszást.

A bemutató jól szemléltette a rendszer logikus, átgondolt struktúráját, a munkafolyamatok egymásra épülését és összefüggéseit. A jelenlevők nem csak a SONAPS-ot de a modern hírendszerek felépítését és a velük szemben támasztott követelményeket is megismerhették.

Kenderessy Miklós

A rendszer lelke a szakemberek előtt

A világ első HDR videó rendszere

Ahogy a szem látja

ÚGY LÁT, MINT A SZEM

Bizonyára nagyon sokan használtak már videokamerát és tapasztalták, hogy mennyire másképp „lát”, mint az emberi szem. A felvett kép jól közelítheti a valóságot, de az emberi szem részletgazdagságát, mélységélességét nehezen tudja visszaadni, csak úgy, mint a világos és sötét részek dinamikáját. Különösen ez utóbbit tekintve maradnak le a videoeszközök az emberi

szem feldolgozó képességétől.

A brit University of Warwick kutatói úgy tűnik megoldást találtak erre a problémára. Kifejlesztették az első teljes High Dynamic Range (HDR) videorendszert. A feladat már régebb óta foglalkoztatta a szakembereket, a Sunnybrook Technologies már 2004-ben bemutatott egy HDR display rendszert, a

fényképezőgépeket tekintve pedig többen is megjelentek HDR rendszerű eszközzel, így a Pentax a K-7-tel, a Canon a G12-vel, tavalyi évben pedig a BenQ vállalat is belépett ezek táborába. Sőt, HDR rendszerű videóval is forgattak már korábban, de csak korlátozott képességekkel, kísérleti formában.

A Warwick HDR rendszere a valós fényviszonyok vissza-

adása érdekében a hagyományosnál lényegesen több adatot használ az egyes pixelek leírására. Az állóképek rögzítésére alkalmas HDR rendszer mintegy 15 éves múltra tekint vissza, de az ilyen technológián alapuló mozgókép-felvétel eljárás eddig nem volt lehetséges. Az ehhez hasonló statikus képeket általában számítógépes grafikával, vagy több, különböző blendével

készült állóképből rakták össze.

Az új rendszer a 1080p HD 30 frame/sec NTSC jel minden egyes képkockájáról 20 különböző blendével készít képet. Az utómunka során a „tone-mapping” technológiával kiválasztható a legmegfelelőbb blendeérték, szükség esetén több képváltozat is kombinálható. Az Image-Based Lighting-nak nevezett (képkocka alapú

A HDR kamera, de a kép is HDR

fényelésnek fordítható) eljárásal a valós képbe számítógéppel generált tárgyak is elhelyezhetők, melyek „bevilágítottasága” a valós kép viszonyaihoz igazodik. Így rendkívül valóság-hű hatás érhető el, például egy valós kép fényhatása látható lesz a virtuális objektumon.

Mindez nagyon szép, de komoly ára van, lényegesen nagyobb mennyiségű adatot kell tárolni. Ez 24MB információt jelent képkockánként, ami 24GB-ot eredményez percenként. Ez kezelhetetlen, így szükség van kompressziós szoftverek alkalmazására. Ennek érdekében a kutatók

a goHDR céggel működnek együtt programfejlesztés tekintetében. A cél, hogy ezt az adatmennyiséget legalább századrésze csökkentsék, így a jelenlegi utómunkálati eszközökkel már feldolgozhatóvá válik.

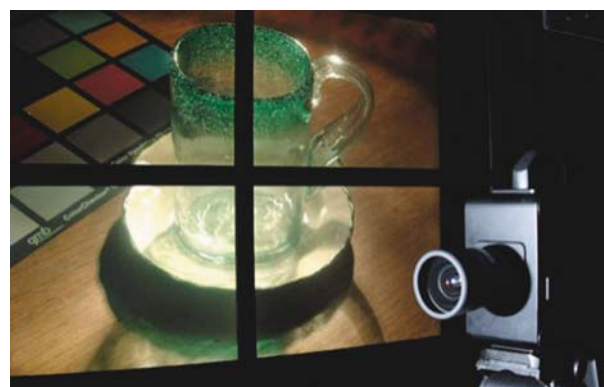
Az utolsó, de igen fontos kérdés a videojel megjelenítés-

se. A feladatot a LED és az LCD technológiát ötvöző HDR monitor végzi el. Itt a LED panel által szolgáltatott fény egy elé helyezett LCD panel segítségével válik láthatóvá. Ezzel a kombinált megoldással a fényviszonyok széles skálája adható hűen vissza.

A Warwick-csapat szerint ez a technológia jól használható lesz számos területen, így például a televíziós sportközvetítések során, ahol a kame-

rának a labda mozgásakor erősen árnyékos és nagyon világos területeket kell felvenni. Ugyanígy lehetne orvosi-, vagy biztonságtechnikai alkalmazásokat is említeni. Különösen hasznos lehet ez a játékfilmek készítésénél, a fejlesztők szerint ez a technológia hozzásegít majd a 3D filmek szemüveg nélküli nézhetőségéhez is.

- BJ -

Az első kísérleti HDR videokamera

HIRDETÉS

AV MIXER & RECORDER

VR-5

USB VIDEO CLASS 3.0 USB AUDIO CLASS 2.0 V-LINK

www.rolandsystemsgroup.net

A világ első AV-keverője USB Live Stream támogatással

- 5 videó csatorna keverése – 3 SD videó forrás, PC bemenet, beépített videó lejátszó • 2 mono és 5 sztereó audio csatorna keverése, választható Audio Follow Video mód • Beépített scan converter a PC bemeneten • Beépített dupla, érintésérzékeny LCD monitor az egyszerű forrás-választás és PinP műveletek elvégzéséhez
- Három réteg kezelése, két videó forrás (PinP, keyer) valamint DSK (downstream keyer) • Beépített MPEG-4 felvevő/lejátszó (rögzítés SD kártyára) • USB eszközként azonnali Live Stream továbbítás számítógépre (Win, Mac)

Roland
Systems Group

Roland

Prolight+Sound Frankfurt 2011.

A tavalyinál kétszer nagyobb területen várta látogatóit a Roland professzionális „üzemága” Frankfurtban. Elsősorban a video és hangstúdiók számára jelentkeztek új termékekkel.

A Roland Pro idén két új stúdió-berendezéssel jelentkezett a kiállításon. Egyik az új stúdiókeverő, amely az M480 típusnevet kapta, kombinálva egy R1000 jelölésű felvevőegységgel és mindkettő illeszkedik a Roland REAC saját fejlesztésű professzionális protokolljához, valamint kompatibilis az eddig megjelent valamennyi eszközzel.

Az M480 első ránézésre teljesen úgy néz ki, mint az M400 egy kis színváltozással, viszont jóval erősebb motort kapott, ezáltal rengeteg új tulajdonsággal tudták felruházni. Olyanokkal, amiket eddig sok felhasználó hiányolt. Ezek közül néhányat emeljünk ki. Az eddigi 28 kompresszor helyett most 48 áll rendelkezésre, feljavították az EQ szekciót, az effektteknél az eddigi négy helyett most már hat sztereó effektet lehet használni, a négy grafikus EQ helyett immár 12 található a keverőben, és az egyik legfontosabb újdonság, hogy két M480-as pultot lehet egymáshoz kapcsolni, miáltal lehetőség nyílik összesen 96 csatorna egy keverőként való használatára. Fontos tulajdonsága a keverőnek az is, hogy minden bemenete Time Delay –re képes, ami

a tévés közvetítéseknél nagyon fontos tulajdonság a hang szükséges késleltetésére.

Az R1000 ugyancsak a REAC technológiát alkalmazza. Eddig arra volt lehetőségünk, hogy egy Sonar program segítségével 40 sávra tudunk rögzíteni. Az új Roland R1000 rögzítő, amely egyébként négy U magasságba szerelhető, immár 48 sávban képes rögzíteni, és ami igazi újdonság, lejátszani is képes. Köztudott, hogy a legtöbb zenész régi Roland hard-disc recordereket használ, amivel hiányzó sávokat pótol, vagy takt-jeleket futtat. Az új eszköz bőven kiváltja a régiéket, de lehet virtuális hangbeállításra is használni, nem kell egy turné alatt a zenekart a beállításokkal gyötörni a technikusoknak, mivel a korábbi soundot a roadok simán be tudják küldeni a rendszerbe és máris kész a sound-check csak éppen finomítani kell. Az R1000 kivehető winchesterrel rendelkezik, tehát az anyag gyakorlatilag számítógépre másolható, és ami ugyancsak fontos, hogy tévé felhasználásra alkalmas BDF-ben rögzít, vagyis broadcast vég-file-ban, ami tévés környezetben nagyon hasznos.

www.roland-easteurope.hu

Kodály Központ, Pécs

Európa Kulturális Fővárosának egyik kulcsberuházása volt a 2010-ben átadásra került konferencia- és koncertközpont, amely cégünk egyik legszerteágazóbb projektje volt. Nem csak az ezer fő befogadására képes hangversenyerem, hanem a kiszolgáló helyiségek, konferencia- és próbatermek komplett audiovizuális rendszereit is az Interton Kft szállította és telepítette.

A rendszerek áttekintését kezdjük a rendkívül impozánsra sikerült hangversenyeremmel. Mivel a terem elsődlegesen komoly- és könnyűzenei koncerteknek ad otthont, így kulcsszerrep jutott a hangtechnikának. A nagy csatornaszám, a távolságok és a zavarmentes átvitel miatt digitális, EtherSound rendszer került kiépítésre. A többféle felhasználási feladat az Auvitran AVM500-ES 320x320-as EtherSound mátrix segítségével egyszerűen és rugalmasan oldható meg. A kívánt hangkapcsolatok pillanatok alatt konfigurálhatók az épület számos pontjáról egy laptoptal.

A gyakorlati tapasztalatokat figyelembe véve az EtherSound hálózat „átment a vizsgán” méghozzá igen magas pontszámmal. Kezelése igen egyszerűnek, működése pedig rendkívül stabilnak bizonyult.

A kezelőszoftver megtanítása, megtanulása egyáltalán nem ütközött akadályba, sőt, a ház szakemberei is teljes megaláddal használják.

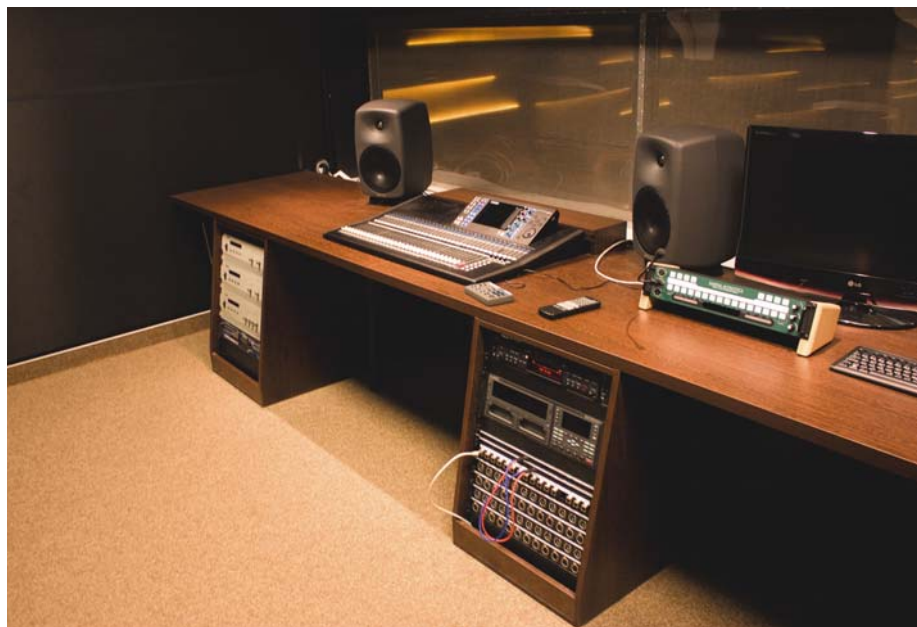
A színpadi padlócsapdák által összegyűjtött mikrofonok és hangszerek három Yamaha SB168-ES A/D átalakítóval illeszthetők az EtherSound hálózatra. Az eszközök előerősítő fokozatai bármelyik keverőpultról távvezérelhetők.

A színpadi hang keverését három helyről lehet elvégezni, Yamaha keverőpultok segítségével. A hangvezérlőben lévő LS9-32 kisebb csatornaszámú rendezvények, konferenciák lebonyolítására alkalmas. A nagyobb hangosítást igénylő produkciók számára PM5D V2 és M7CL-48ES keverőpultok állnak rendelkezésre. Előbbit az FOH pozícióban, utóbbit a színpadon, monitor keverőként lehet alkalmazni.

A terem hangosítását a Turbosound TFA-600 sorozatú moduláris line-array hangszugárzói biztosítják. Az oldalanként 8db szélessávú és 3db

mélysugárzó a színpad két oldalán került felfüggesztésre. A motorosan mozgatható cluster-ek átlagosan 117dB maximális hangnyomást és igen jó beszédérthetőséget produkáltak a nézőtéren. A 22 különböző helyen mért STI átlag értéke 0,67. A zenészek, előadóművészek számára 12 db aktív QSC monitor hangszugárzó áll rendelkezésre.

A több basszust igénylő koncertekhez a fenti rendszer kiegészíthető oldalanként 3db TSW-218 színpadra telepíthető mélysugárzókkal. Legkisebb színpadméret esetén az első sorokat NuQ-10 szélessávú, front fill hangszugárzók egészítik ki. A line-array rendszer digitális kontrollerei – az EtherSound mátrixhoz hasonlóan – LAN-on keresztül programozhatók,

sőt, a rácsatlakoztatott hangszugárzók akár előadás közben is monitorozhatók.

A hangszugárzók meghajtásáról a QSC felsőkategóriás PowerLight 3 sorozatú erősítői gondoskodnak, melyből 17 db található a rendszerben. A tökéletes hangminőségükről és megbízhatóságukról ismert végfokok teljesítménye 1250-4000W-ig terjed (csatornánként, 2 Ohm terhelés esetén) és számos beépített védelemmel rendelke-

nek (rövidzár védelem, hő védelem, RF védettség, stb.).

A szállított mikrofonparkkal – köztük a 12 csatornás Sennheiser vezeték nélküli rendszerrel - szinte bármilyen hangosítási feladat megoldható. A bejátszó- és effekt eszközök olyan neves gyártók professzionális termékei, mint az Tascam, Lexicon, TC Electronic, Alesis, Denon.

A hangfelvételi stúdióban Yamaha DM2000 VCM stú-

dió- és utómunkálatokra kifejlesztett digitális keverőpult segítségével lehet a 24db színpad fölé függesztett és motorosan mozgatható mikrofon, vagy az EtherSound hálózaton érkező tetszőleges csatornák jelét keverni. A felvétel történhet közvetlenül CD-re, 24 sávú HD felvevőre, vagy 64 sávban az EtherSound hálózatról PC-re. A számítógépes rögzítést és utómunkát a Steinberg Nuendo 5 szoftverrel lehet végezni, mely USB porton keresztül a DM2000 pult felületéről is kezelhető, amely nagyban megkönnyíti a kezelőfelületen belüli navigálást. Filmes és egyéb munkálatokhoz egy Rosendahl Nanosyncs HD generálja a megfelelő pontosságú és minőségű közös órajelet

az eszközök számára. A felvételek lehallgatásához, illetve a keveréshez Genelec stúdiómonitorok állnak rendelkezésre. Az épület hátsó, gazdasági bejáratnál lévő közvetítői kiálláshoz a hangfelvételi stúdió biztosítja a kapcsolatot. Lehetőség van kevert jel leadására, vagy csatornánkénti jel leadásra analóg, vagy akár digitális módon is.

Az épület egészét behálózó információs- és ügyelői hangrendszer a hazai Narval Acoustics intercom központján alapul, amelyhez a közös munkát segítő, a közvetítő kocsik is csatlakozni tudnak egy külső be-, illetve kimeneten keresztül. A beépítési körülményektől függően TOA álmennyezeti, vagy formatervezett oldalfali hangszugárzók kerültek felszerelésre a folyosókon és öltözőkben.

A hangversenyteremben és a két konferenciateremben a Taiden cég 16 csatornás digitális infra tolmácsrendszerei kerültek telepítésre. A rendszerek a jelen kiépítésben minden teremben 4+1 tolmácsolt nyelv sugárzását teszik lehetővé, nyelvenként 2 tolmácspulattal. A hangversenyteremben ezen kívül lehetőség van a nyelvek rögzítésére egy nyolcsávú hangfelvevő segítségével.

A visszhangos, vagy nagy utözengési idejű terekben az Interton Kft. saját fejlesztésű, vadonatúj, IVS sorozatú vonalsugárzói kerültek telepítésre. A hangszugárzók a szabadalmaztatott IKT technológiának

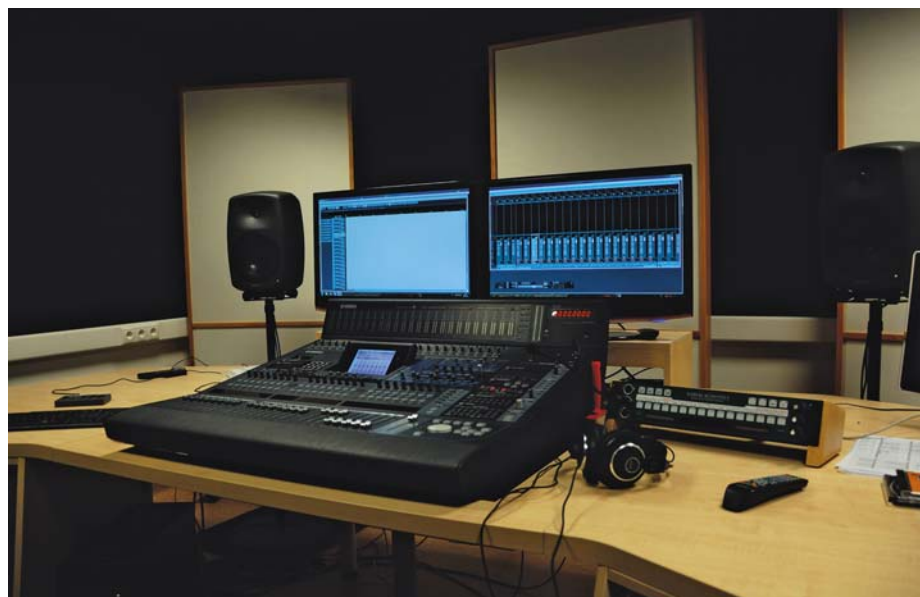
köszönhetően már 100Hz-en is kardioid irány jelleggörbét mutatnak. A hangversenyteremben egy rekord hosszúságú, 8,5m-es, az előcsarnokban 3m-es, a második emeleti folyosón pedig egy 2m-es vonalsugárzó került felszerelésre.

A konferencia- és zenekari próbatermekbe önálló, de mobil hangosító rendszerek kerültek, amelyekben többek között a QSC K-sorozatú és a Yamaha HS-sorozatú aktív hangszugárzói, MG-sorozatú analóg keverőpultok kaptak helyet.

A hangversenyterem vetítési rendszerében a különböző formátumú videojelek Cat5 kábelrel extenderek segítségével jutnak el a színpadról a fényvezérlőbe. Taiden RGB-HV és kompozit video mátrixok segítségével többféle forrás képét kapcsolhatjuk a projektorra, kontroll képernyőre, vagy vissza a színpadra. A professzionális megjelenítéshez egy Ediol videókeverő nyújt segítséget.

Örömminkre szolgál, hogy a Kodály Központban létrehozott audiovizuális rendszer elnyerte az üzemeltetők tetszését. A próbatüzet és a megnyitó koncert óta eltelt idő tapasztalatai is azt mutatják, hogy egy jól használható rendszert tudunk a megrendelő kezébe adni, amely azóta is estéről estére bizonyít.

Volár Ferenc,
Interton Kft

NEUTRIK opticalCON rendszer

Nem is olyan régen a száloptika felhasználása szinte kizárólag a HD műsorkészítésben használt kamerák bekötésére korlátozódott. A digitális technológia töretlen fejlődésével együtt azonban az optikai jelátvitel egyre inkább teret hódít a különféle hálózati alkalmazásokban, valamint a professzionális audio és a műsorszórás területén, az élő közvetítés és a turnézás világában.

Az adatkommunikáció és a számítástechnika területén bevált csatlakoztatási megoldásokat (RJ45) mind a mai napig nem sikerült kiváltani optikai technológiával az ismert fogyatékoságok miatt. Tökéletesítésre kerültek ugyan a hagyományosnak számító adatkommunikációs csatlakozók, mint például az ST, SC és LC, de ezek - némi túlzással - csak "egyszeri" bekötésre alkalmasak, vagyis nem felelnek meg a nagyszámú csatlakoztatási ciklusból eredő fokozott igénybevételnek, ami elsősorban a szórakoztató elektronika területén jellemző. A haditechnikában alkalmazott csatlakozók kényeszerű alkalmazása egyrészt rendkívül drága, másrészt kompromisszumot kell kötni a magas csillapítás és illesztési veszteség, illetve a porvédelem hiánya között.

Neutrik sikerrel megoldotta a csatlakoztatási problémákat

A csatlakozók specialistájaként elismert Neutrik sikerrel megoldotta a csatlakoztatási problémákat a fokozott igénybevétel jelentő szórakoztatóiparban az opticalCON DUO elnevezésű csatlakozórendszer kifejlesztésével, amely 2005-től van jelen a piacon.

A megbízható és egyszerű koncepció meggyőzően bizonyított a teherbírás tekintetében, emellett alacsony karbantartási igény is jellemzi a pro audio és a műsorszórás szereplői körében népszerű termékcsaládot. Az ismert professzionális berendezésgyártók mellett a műsorszórással, a hangosítással és a turnérendezéssel foglalkozó szakemberek is előszeretettel használják opticalCON DUO csatlakozókat.

Az opticalCON rendszer LC csatlakozókon alapul, azonban a javított fizikai tulajdonságainak köszönhetően biztonságos, teherbíró, IP 65 szerinti por- és vízzáró csatlakoztatást garantál.

A BaSys Magyarország Kft. hivatalos disztribútorként már 19 éve forgalmaz Neutrik csatlakozókat és szolgálja ki partnereit az egész ország területén.

www.basys.hu

HIRDETÉS

NEUTRIK

NEM OPTIKAI CSALÓDÁS

Az újabb berendezések és technológiák, mint amilyen a HDTV is, megnövekedett információsebességet követelnek. A hagyományos réz alapú kábelek ezeknek az igényeknek egyre nehezebben tudnak megfelelni. A Neutrik felismerte az optikai adatátvitel létfontosságát és megalkotta saját optikai csatlakozórendszerét, az "opticalCON"-t, amely ezen a téren is képviseli a már megszokott Neutrik minőséget.

NK02*

N02-4FDW

Jellemzők

- 2 csatornás optikai pont-pont csatlakozórendszer
- szabványos LC-Duplex csatlakozóra illeszkedik
- vízálló összeköttetés (IP65)
- automatikus porvédő zár
- könnyen szerelhető
- az aljzat színkódos tömítése jelzi a felhasználás módját
- a kábel csomagolási módjai: védőfóliában, táskában vagy kábeldobban

Neutrik biztos forrásból

BaSys Pro a Neutrik hivatalos magyarországi képviselője már 18 éve.

BaSys Pro

Törökbálint, Tópark utca 9.

www.basys.hu

A Pro Tools új generációja

2. rész

Aki figyelemmel kísérte az Avid fejlődését az jól tudja, hogy immár a nagy múltú Euphonix is a cégcsoporthoz tartozik. Az Euphonix már évekkel ezelőtt megalkotta az Eucon protokollt, mellyel a Euphonix keverőpultok alkalmasak a számítógépes rendszerek vezérlésére.

Természetes tehát, hogy nem csak az interfészek családjá újult meg, az új Pro Tools 9 már vezérelhető a Euphonix látványos vezérlőivel, moduláris alternatívát kínálva az egykori legkisebb vezérlőfelület, a Command 8 helyett.

HD I/O az új interfész család

A HD rendszerhez eredetileg kétféle interfészt tervezett a Digidesign, a 192 I/O-t és a 96 I/O-t. A megnevezés egyben a mintavételezési frekvenciára (illetve ennek maximális értékére) is utal. A 192 I/O további tulajdonsága a moduláris be- és kimeneti kártyák lehetősége volt, míg a 96 I/O nem rendelkezett opcionális bővítéssel. A felhasználók visszajelzései alapján megszületett ugyan a 96i I/O mely 16 bemenettel és két kimenettel rendelkezett. Elsősorban a zenei felhasználók számára volt kedvező áru megoldás, illetve a 192 Digital I/O, mely 16 digitális be- és kimenettel rendelkezett. Hosszú évek adóssága volt 16 analóg be- és kimenettel szállított interfész, hiszen a 192 I/O-ban ki tudja miért leltitották ezt a konfigurációt.

A 192 I/O-t leváltó HD I/O tehát már valóban minden igényt kielégítő módon háromféle konfigurációban rendelhető 16x16 analóg, 16x16 digitális, illetve a 8x8x8 a 8 analóg

bemeneti + 8 analóg kimeneti + 8 digitális be- és kimeneti kártyákkal szerelt változat. Természetesen ez utóbbi 4. kártyahelye üres, igény szerinti kártya helyezhető bele.

Bár az előlap szinte megszólalásig hasonlít a 192 I/O-ra, mindössze a színe változott, és az új Avid logót tartalmazza, az interfész belseje szinte teljesen megújult.

A változás első pontja lehetne talán a csatlakozó, melyen keresztül a kártyákhoz csatlakozhat az interfész, ez kisebb lett és megszűnt a Legacy Port, melyen a régi Mix család interfészei (pl. 888) csatlakoztathatók.

Nem vészett el azonban minden, hiszen létezik az új Mini DigiLink és a régi nagyméretű DigiLink közé átalakító kábel. Így a régi interfészek/kártyák is kombinálhatók egy rendszeren belül. Értelemeszerűen, ha pl. 192 I/O-t használunk a régi Mix interfészek is csatlakoztathatók.

(Ez utóbbi lehetőséget még a Pro Tools 8-as megjelenésekor meg akarta szüntetni az Avid,

de a felhasználók nyomására visszavonták ezt a korlátozást.)

A world-clock, loop-sync, S/P-DIF, TosLink, AES/EBU csatlakozók megmaradtak, csak úgy mint a kártyák DB-25 csatlakozói.

Fontos tudni, hogy a kártyákat teljes mértékben áttervezték, így a HD I/O-ba a 192 I/O bővítő kártyái nem építhetők be!!!

Az analóg kártyákon feltűnő, hogy csak egy garmitúra kalibráló trimer áll rendelkezésre. A belső felépítést tekintve új konvertereket és analóg hangfokozatot kaptak a HD I/O kártyái. A legfontosabb újítás, hogy a 192 I/O kétsatomás konverteireit, csatornánkénti független konverterekre cserélték. Természetesen megmaradt a Softclip limiter, mely kétféle üzemmódban is használható Softclip és Curv (ultra-soft), illetve ki is kapcsolható.

A Digitális kártya a nagyfelbontású formátumok terén tartogat újdonságokat. Az AES/EBU csatlakozás esetében támogatja a Single-wire és Dual-wire üzemmódokat. Az elsőben

egy AES/EBU kábel vezeti a 192 kHz mintavételezésű jeleket, az utóbbi pedig a régebbi készülékeknel alkalmazott 2-kábeles rendszert kezeli, vagyis az 1-2 csatorna valójában 1 hangcsatornát jelent. (4 be- és kimeneti csatorna a kártyán.). (A 192 I/O csak ezt az utóbbi rendszert támogatta.) Az ADAT-optikai csatlakozás eredetileg 8 csatorna 44,1 vagy 48 kHz mintavételezésű továbbítására készült, azonban a nagyfelbontású formátumok igénye itt is fejlesztéseket hozott: az ADAT S/MUX módban 96 kHz-es felbontásban 4 hangcsatorna, 192 kHz felbontásban 2 hangcsatorna továbbítására alkalmas. Míg a 192 I/O csak a hagyományos 48 kHz-es üzemmódot tudta, a HD I/O mindkét nagyfelbontású ADAT S/MUX üzemmódot támogatja.

HD-MADI csak profiknak

A MADI azaz a Multichannel Audio Digital Interface (személyi száma AES 10) alapköveit már húsz éve 1991-ben lefektette a hangmérnökök nemzetközi szervezete (AES). Bár mondhatjuk egy régi dologról van szó, csak az utóbbi években terjedt el a köztudatban. ennek oka, hogy kezdetben csak az igen nagy stúdiókomplexumokban használták, ám napjainkban az egyre népszerűbb digitális alapú hangosító rendszerek számára egy jó lehetőség az analóg csoportkábelek kiváltására. A MADI inter-

fész 75 ohmos koaxiális vagy optikai kábelon akár 2 km távolságra is képes jeleket továbbítani 64 (56) hangcsatorna kapacitással, 192 kHz-es mintavételezéssel. A MADI I/O egy hiányzó láncszem volt, hogy a Pro Tools egyszerűen integrálható legyen a nagyobb stúdiókeverőpultok világába. Ilyen pl. az Euphonix keverők családjá (már szintén az Avid csoport tagja), melyben megtalálható a MADI csatlakozás lehetősége. A Venue élő hangkeverőkhöz szintén választhatunk MADI kártyát, mellyel egyrészt a monitor keverő felé oszthatjuk el a hangjelet, illetve ezeket egyúttal a Pro Tools felé is továbbíthatjuk. (Meggjegyzendő, hogy a Venue rendszer Front-of-House és Stage egysege között is MADI jelátvitel történik, ahol 48 csatorna kerül átvitelre, a fennmaradó csatornkapacitás vezérlőjeleket hordoz.). Még összetettebb pl. színházi installációknál, kiegészítve a Euphonix StudioHub nevű MADI Routerével elképesztő flexibilitást érhetünk el.

A MADI I/O alkalmas varispeed-működésre (csak 56 csatorna), illetve képes digitális mintavételezési konverzióra.

Mindent bele: HD-OMNI

A kisebb (házi) stúdióknak készült a HD-OMNI, ahol nem elégszenek meg a native rendszerek lehetőségeivel, jellemzően rájátszásos technikát használnak (1-2 mikrofoncsa-

HD I/O

torna felvétele) és nincs lehetőségük mikrofon erősítő arzenál, komoly monitorvezérlés kiépítésére.

A HD-OMNI lelke egy 4+2 bemenetű, 8 kimenetű illetve további 8 digitális be- és kimenettel ellátott HD interfész. Mindezt megfejelték a tervezők két csatorna (ez a +2 bemenet) díboxként is működtethető mikrofon-előerősítővel, mely természetesen távvezérelhető.

Hogy teljes legyen a kép, a HD-OMNI kimenetei szoftveresen konfigurálhatók, így akár két alternatív monitor hangsugárzó-rendszert is kiszolgálhatunk vele. A monitorút kiválasztás, illetve a hangerő-szabályozás az előlapon történik. Van közvetlen fejhallgató kimenet is a készüléken, melyet konfigurálhatunk a hangmérnök számára, illetve kiadhatunk rajta jelet rájátszáshoz a művész(ek)nek. Konfigurálhatjuk a HD-OMNI-t monitor-mixerként is, azaz a számítógép bekapcsolása nélkül monitorozhatjuk egy CD-játszó, vagy egy hangszer kimenetét. Mind-

ez akár digitális forrás és az analóg monitor kimenet között is lehetséges. (A konfigurálást a Pro Tools Hardware Setup ablakában lehet beállítani és a HD-OMNI belső memóriájában tárolja.)

Hallható különbségek

Tekintve, hogy audiofil vagyok, csak azt hiszem el amit hallok is. Így azután nem is következhetett más, minthogy bekössük az új interfészeket a HD I/O és HD-OMNI interfészeket a meglévő 192 I/O mellé, és egyforma jelekkel táplálva (Schoeps mikrofonok, Millennia mikrofon előerősítő) meghallgattuk, a be- és kimeneteiket egyaránt.

A legszembetűnőbb különbség a 192 I/O és az új interfészek között volt. Egyértelműen tisztább és részletesebb az új interfészek hangja. Ha őszinte akarok lenni nem vártam ekkora különbséget. nagyságrendileg azonos mértékű a hatás, akár a bemeneteket, akár a kimeneteket teszteltük.

A HD I/O és a HD-ONMI

MC Control

között van különbség, az előbbi javára, ám a HD I/O-hoz jóval közelebb van a hangzása, mint a 192 I/O hoz. A két új interfész tehát nagyon hasonló karakterű, a különbség inkább a hangkép melegségében, teltségében jelentkezik.

Hab a tortán: Eucon kompatibilitás

Végül, de nem utolsó sorban meg kell említenünk a Pro Tools 9 új vezérlési lehetőségeit. Annak idején a Pro Tools rendszerek egyik legáltalánosabb vezérlési lehetősége az un. HUI protokoll szerint MIDI-n keresztül működött. A Mackie illetve Motormix ter-

mékeit igen sokan használták, ám ennek a protokollnak két gyenge pontja is volt. Elsőként maga a MIDI szabvány korlátait lehet említeni, melyből a nagy csatornaszám esetén működési bizonytalanságok fordultak elő. A másik a Pro Tools fejlődése során előálló lehetőségek és az ezekből fakadó igények, melyeket a viszonylag zárt protokollal nem lehetett kielégíteni. A Digidesign saját fejlesztésű kezelő felületei megoldást jelentettek a problémára, ám a jelenlegi lehetőségek, mint pl. az Eucon protokoll már nagyságrendekkel rugalmasabb lehetőségeket kínál. A Euphonix rendszere mivel Ethernet alapú,

a legnagyobb pultok megbízhatóságát nyújtja. Az Eucon továbbá rugalmas, az érintőképernyős kezelőfelületek révén a jövőbeli funkciók implementálása sem jelenthet többé gondot. Bár az Artist család MC Control, MC Mix, MC Color és MC Transport nem rendelkeznek annyi kezelőszervvel, mint a legnagyobb ICON pultok, a modularitásuk és a rugalmasságuk révén a legnagyobb pultok komfortját nyújtják a házi stúdiók számára is!

Kiss Attila

Forgalmazó: Digital Pro Bt,
www.digitalpro.hu

A Pro Tools verziók lehetőségeinek összehasonlítása:

Lehetőségek	Pro Tools LE & M-Powered	Pro Tools 9	Pro Tools 9 plusz Complete Production Toolkit 2	Pro Tools HD 8	Pro Tools HD 9
Voices (egyidejű lejátszás (48/96/192 kHz))	48/48/nem (mono vagy stereo)	96/48/24 (mono vagy stereo)	192/96/36	192/96/36 (HD1: 96/48/18)	192/96/36 (HD1: 96/48/18)
Egyidejű felvétel	18	32	32	160, (HD Native: 64)	160, (HD Native: 64)
Instrument sáv	32	64	128	128	128
MIDI sáv	256	512	512	256	512
Aux sáv	128	160	160	128	160
Buszok	32	256	256	128	256
Moduláris DSP	Nem	Nem	Nem	Igen (HD Native nem)	Igen (HD Native nem)
Plug-in támogatás	RTAS/AudioSuite	RTAS/AudioSuite	RTAS/AudioSuite	TDM/RTAS/AudioSuite (HD Native: RTAS/AudioSuite)	TDM/RTAS/AudioSuite (HD Native: RTAS/AudioSuite)
Automatikus Delay Kompenzáció a hardver inzerteken	Nem	Nem	Nem	Igen	Igen
Beat Detective többsáv	Egy sáv	Több sáv	Több sáv	Több sáv	Több sáv
AAF/OMF/MXF export/import	Fizetős opció	Van	Van	Fizetős opció	Van
Core Audio/ASIO támogatás	Nincs	Van	Van	Nincs	Van
MP-3 Export	Fizetős opció	Van	Van	Fizetős opció	Van
VCA			Van	Van	Van
Input Monitoring	Összes csatorna	Összes csatorna	Összes csatorna	Csatornánként	Csatornánként
Track Punch	Nincs	Nincs	Nincs	Van	Van
AFL/PFL	Nincs	Nincs	Nincs	Van	Van
Time Code használat	Fizetős opció	Van	Van	Van	Van
Surround keverés	Fizetős opció	Csak sztereo	7.1	7.1	7.1
Több videó sáv, videó playlist, videó editálás	Nincs	Nincs	Van	Van	Van
Machine Control	Nincs	Nincs	Nincs	Fizetős opció	Fizetős opció

Installációk a Közép-Európai Egyetemen

Látványos feladatot valósított meg a Studiotech a Közép-Európai Egyetem Nádor utcai épületében, mikor néhány hónappal ez előtt befejezte, a CEU (Central European University) Auditóriumának teljes audio-vizuális felújítását.

A Közép-Európai Egyetem régóta áll kapcsolatban a Studiotech-el, és már korábban is több feladat megoldását bízta az audiovizuális terület egyik vezető hazai vállalatára. A CEU, a korábbi sikeres együttműködés alapján, 2010 őszén a belvárosi épületegyüttesben két fontos beruházás kivitelezésére adott ismét megbízást a Studiotechnek.

A tervezett projekt keretében megújult a CEU Auditórium teljes audio-vizuális rendszere, valamint egy újonnan induló képzéshez megvalósult egy úgynevezett média-labot telepítése.

A projekt első része az Auditórium audio-vizuális rendszerének telepítése volt. A CEU-n sok, nemzetközi szinten is elismert előadó fordul meg, és számos olyan előadás kerül megrendezésre, aminek megtartásához a legmagasabb technikai szintet kell biztosítani az előadók és a hallgatóság számára. Ugyanakkor, az Auditórium aktív része az iskolai diákéletnek, ahol rendszeres filmvetítések, nyitott fórumok is zajlanak.

A feladat ismeretében, tervezéskor a mérnököknek igen sok aspektust kellett szem előtt tartani ahhoz, hogy a terem uni-

verzális használhatósága minden szempontból biztosított legyen. Az installáció maradéktalanul sikerült, és úgy a megbízó, mint az üzemeltető munkatársak, elismerően nyilatkoztak a telepített rendszerről.

A felújítás során a kivitelezőknek néhány helyen, mint pl. a pódium padlódobozainál, komoly építészeti beavatkozásokat kellett elvégezni, amihez sok segítséget kaptak az üzemeltetőktől, és az együttműködés végül meghozta gyümölcsét.

A telepített audio-vizuális rendszer feladata kettős: ki kell szolgálnia az ott zajló rendez-

vényeket, ugyanakkor esetenként biztosítani kell az előadások kép- és hanganyagának rögzítését.

A videórendszer, funkcióját tekintve szétválasztható egy vetítő rendszerre, amely egy Kramer VGA mátrix segítségével teremt kapcsolatot a három padlódobozból, valamint a vezérlőben lévő PC-ből érkező VGA jelek és a teremben installált projektor, illetve az előtérben lévő LCD megjelenítő között.

A VGA alapú prezentációs rendszer mellett elhelyezésre került egy videó rendszer is, amely két távvezérelt Sony EVI-D70 dómkamerából, valamint egy négycsatornás Datavideo SE-500 képkeverőből áll.

Az itt előállított kevert „műsor”-jel szintén megjeleníthető úgy a projektoron, mind az előtérben, valamint lehetőség van számítógépes rögzítésére

is. A prezentációs rendszerből egy Kramer VGA scaler, átjárási lehetőséget biztosít a videó-rendszer felé.

A terem az eddigi mobil, hagyományos hangosítás helyett egy fix beépítésű 100V-os hangrendszert kapott, amely lehetővé teszi az előadások zavartalan megtartását. A Studiotech szakemberei figyelmet fordítottunk arra is, hogy az új hangrendszer vetítések alkalmazásával, akár filmek hangjának jómínőségű megszólaltatására is alkalmas legyen.

Az installált hangszórókat a Studiotech új partnere, a litván AMC termékei közül választották, amik jó eredményre vizsgáltak. Ugyancsak a hangrendszer része az előtér hangosításának megoldása is, amely teljesen különálló rész képez a kiépítésben, de egyéb szolgáltatások szempontjából is, mivel az ott megszólaltató hanganyag igény esetén akár

a teremhangtól függetlenül is leválasztható.

A projekt másik részét a média-labor képezte. Itt összesen egy hét iMac-ből álló számítógépes hálózati rendszer került telepítésre, amelyeken a Final Cut Pro használatával végezhető videó utómunkák. A hét gépből egyet tanári munkaállomásnak dedikáltunk, egyhez pedig kiegészítésként audió

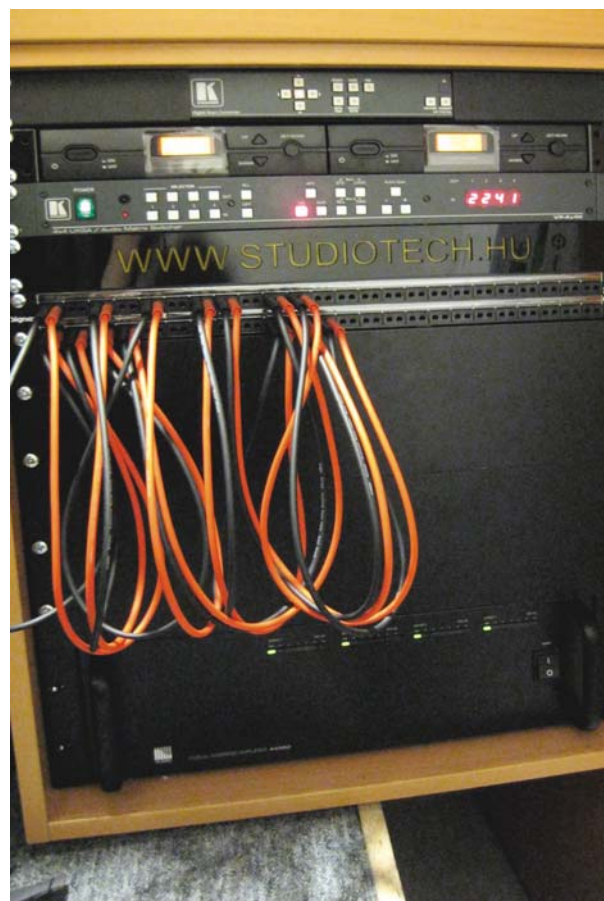
eszközöket (keverőpult, mikrofonok) telepítettünk, a hang utómunkák elvégzéséhez.

Az iMac-ek kiszolgálását egy dedikált hálózat végzi, az anyagok tárolása, pedig egy Apple xServe-en fut, amihez CalDigit háttértár került telepítésre.

A hosszú távú munka megkönnyítése érdekében a köz-

ponti szerveren párhuzamosan egy Final Cut szerver fut, így az oda feltöltött anyagok (meta-adatokkal kiegészítve) szervezeten, és bármikor kereshető módon állnak a hallgatók rendelkezésre! (x)

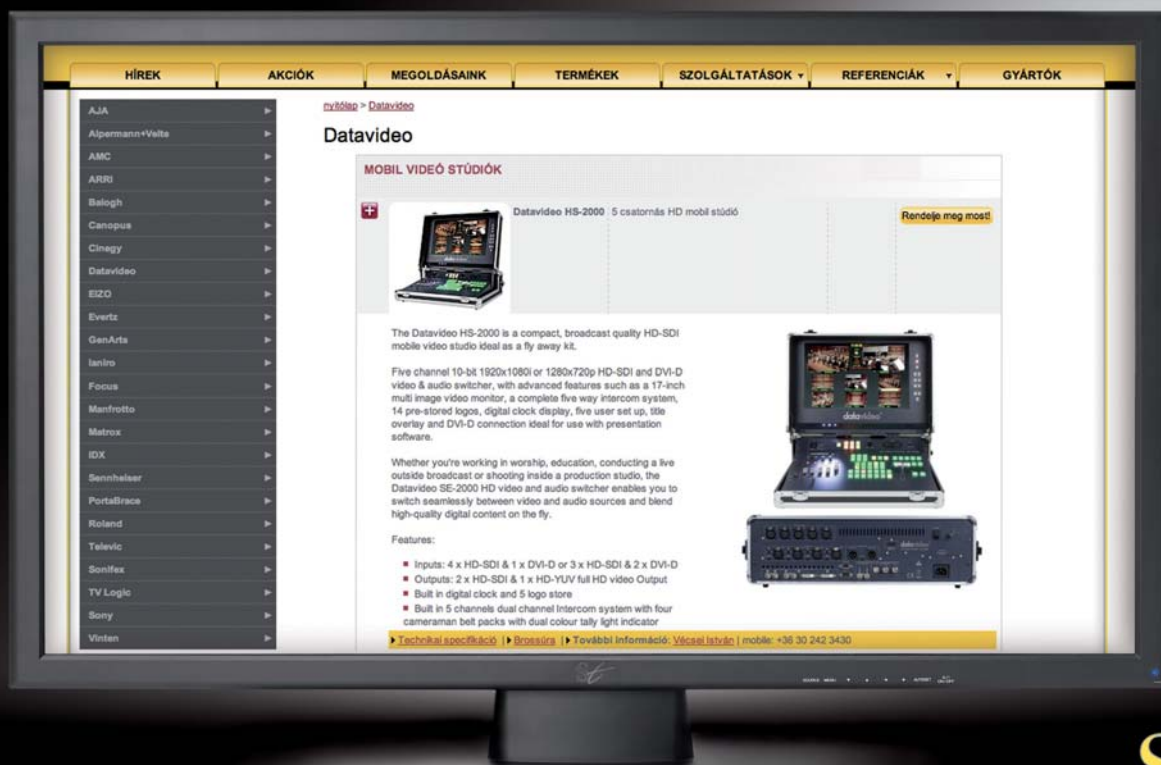
Kovács Máté
vezető tervező mérnök
Studiotech Hungary
+36 30 636 9330

HIRDETÉS

Keresse újra a Studiotech termékeit!

www.studiotech.hu/termekek

kamerák

állványok

mobil stúdió eszközök

szerkesztő szoftverek

konverterek

mikrofonok

monitorok

videókártyák

konferenciastechnika

fotó:szabó adrienn

„az operatőrség arról szól, hogy egy adott időben az adott technikai lehetőségekből mit tudunk kihozni”

Fillenz Ádám operatőr és Ignác András focus-puller a 'Pál Adrienn' forgatásán

Fillenz Ádám mal Babczy László beszélgetett

Fillenz Ádám a Színház és Filmművészeti Egyetemről jött a megbeszélte találkozónkra. Mi dolga volt ott? - ezt kérdeztem elsőként.

DLA-ra (doktori képzés - A szerk.) adtam be a jelentkezésemet. A világítás evolúciója témát találtam ki. Nekem, mint operatőrnek természetesen már van elképzelésem erről, de a feladat az lesz, hogy ezt szavakban is meg kell majd fogalmazni. A kihívás nem kicsi, mert ilyen tematikájú könyvet még nem láttam. Három év kemény munka áll előttem, de sajnos időm is van, mert a filmszakma áll, így a kelleténél több szabadidőm van. Ezt értelmes munkával akarom tölteni.

Ez a változási folyamat szoros kapcsolatban van a nyersanyagok fejlődésével és az újabb és újabb kamerák megjelenésével.

Igen, de van még egy fontos dolog, amiért ezt a témát most érdemes megragadni. Ugyanis személyesen beszélgethetek azokkal a nagy öregekkel, akik saját pályafutásukban élték meg ezeket a változásokat. Őket kérdezni erről izgalmas dolog. Zsigmond Vilmostól, Széchenyi Ferencen át Tóth Jánosig.

A „főiskolán” két tanárod is, osztályfőnököd volt, Kende János és Bíró Miklós. Egyik filmes, a másik televíziós.

Ennek én csak az előnyeit tapasztaltam. Kende a kamera-

fotó: szabó adrienn

A 'Pál Adrienn' boncteremi jelenetének díszletében forgatás.

mozgásoknak igazi nagymestere, Bíró Miklós, pedig egy nagyon „fényérzékeny” operatőr, akinek a világítás és a képzőművészet mindig fontos volt a munkáiban. Így egyszerre többfajta látásmódot, hozzáállást tanulhattam. **Segítette tanulmányaidat, hogy egy fotóiskolával a háttad mögött letél operatőrhallgató?**

Az exponálás, a képen való gondolkodás, némi nyersanyagismeret már a birtokomban volt. Eleinte egy Nikon FM2-vel dolgoztam, ez egy teljesen mechanikusan működő filmes gép, később pedig egy Nikon F3-ast is beszereztem. Ezt azért vettem, mert a keresőjében azt a száz százalékos képet lehetett látni, ami a filmre került. Digitális gép csak az egyetemi években került a kezembe, amikor helyszínfotókat kellett csinálni. Sajnos ez a technika hajla-

Orosz Dénes író-rendező, és Fillenz Ádám operatőr a Poligamy forgatásán

Kocsis Ágnes rendező, Herczeg Miklós fahrt mester, és a kránon Fillenz Ádám

mossa teszi az embert arra, hogy mindent lefotózzon, és csak utólag szelektáljon. Azt azonban az igazság kedvéért el kell mondanom, hogy negyedikben már éreztem, hogy az állókép nem elégíti ki, és a mozgókép jelenti számomra a kihívást. Néha kijártam egy-egy forgatásra, elvárásolt az a világ. Egyszer bejött a kisképzőbe Koltai Lajos, aki Keller Katalin fotótanárnök-

nek volt osztálytársa, és tartott egy előadást, ami nagy hatással volt rám.

Pályádát mégis a Magyar Televízióban kezdted.

Elvégeztem egy kameraman tanfolyamot, ami után néhányunknak lehetősége nyílt arra, hogy rendszeresen dolgozhasson az MTV-ben. Leginkább stúdióműsorokban dolgoztam, miközben megtanultam hogyan kell gyorsan,

de korrektül képet komponálni. Ez a napi munka egyben rutint is ad az operatőrnek. Ez a munka abbamaradt, amikor felvettek az operatőr szakra.

Mennyiben határozza meg egy fiatal operatőr szemléletét az új digitális világ?

Az egyetemen szerencsére sokat dolgozhattunk filmre, az összes operatőri gyakorlat filmre készülhetett. Amikor bejött a HD technika, akkor

ennek a kamerának a tulajdonságaihoz kellett alakítani a világítást. Az a kihívás, hogy az ember egy olyan képet csináljon, ami a valóság illúzióját kelti, de annál jóval több, mert van benne művészi, és dramaturgiai többlet. Én az olyan munkákat szeretem, ami a filmet támogatja, és ahol a mondanivaló kifejezésre jut.

Azt nyilatkoztad a Filmvilágnak, hogy az „operatőrség arról szól, hogy egy adott időben az adott technikai lehetőségekből mit tudunk kihozni”.

Mennyire lehet a ma rendelkezésre álló technológiával azt az iramot követni, amit a pénzvilág diktál?

Nagy segítség, hogy van egy olyan monitor, amin már majdnem azt lehet látni, ami rögzítve lett, és hogy egyre érzékenyebbek a kamerák is. Az Arrinak az Alexa nevű kamerája már éjszakai külsőkre is jól használható. A Pál Adriennel filmre forgattam, és egyre inkább érzem, hogy a korszerű digitális kamerák már olyan jók, hogy nagyon kicsi az eltérést a két világ között. Ha rendesen fényelve van, akkor egy profi is nehezen ismeri fel a különbséget.

A leforgatott anyagokhoz az utómunkálatok során is rengeteg pluszt lehet hozzáadni. Te mennyire használod ezt a lehetőséget?

Azokban a játékfilmekben amiket eddig csináltam, előre tudtuk, hogy digitális fényelés lesz. Ilyenkor például, ha azt akartam, hogy egy jelenetnek hideg fényei legyenek, nem kellett az összes lámpa elé kék fóliát rakatni. De mindenképp előre kell gondolkodni, az a legfontosabb, hogy el tudja az ember képzelni, hogy mi az, amit látni akar. Valamint számomra lényeges az is, hogy a forgatáson már minél tökéletesebb anyag szülessen, és hogy az utómunka során kevesebbet kelljen dolgozni vele.

Tanították ezt az egyetemen, vagy ezt a tudást már a gyakorlat hozta?

Voltak olyan óráink, ahol tanultuk az utómunka lehetőségeit, de én úgy gondolom, hogy ez eléggé személyfüggő, úgymond látásmód kérdése. Annyira fejlődik a technika, hogy ez egyre inkább lehetőséget jelent, mint korlátot.

Embertelen mennyiségű kép áraszt el minket. Képek az újságokban, képek, és

mozgóképek az interneten, klipek, televíziós képfolyamok... Ebben az áradatban minőségi munkával, képalkotással feltűnni nem reménytelen?

Amikor elkezdek egy munkát, akkor az adott munkára koncentrálok, és ahhoz próbálok a legmegfelelőbb képi világot megteremteni. Ehhez hozzá tartozik a technika megválogatása, a snittelés, a fények, a hangulatok, természetesen a rendezővel megbeszélve. Az az igényem nem szokott bennem felmerülni, hogy minél különlegesebbet fotografáljak, kivéve, ha ez az elvárás, például egy videóklip kapcsán és ilyenkor ennek meg is kell felelni. A Poligramy estében, ami egy romantikus vígjáték volt, azt tudtam, hogy nem szeretnék egy „egybetejfő” képi világot csinálni, ami ezt a műfajt jellemzi. Karakteresebb, drámai képi világban gondolkodtam.

Forgatás Arri D21 kamerával, a Poligramy díszletében (Csányi Sándor, Orosz Dénes, Tompos Kátya és Fillenz Ádám)

'Pál Adrienn' vidéki jelenetének forgatásakor, 13 méteres krán, és remote head

Persze sok minden a nüanszokon múlik, ezért aztán nem akartam átesni a ló túloldalára, mert az már talán túl művészi lett volna.

Hogyan választottál fővilágosítót, hisz a vele való jó

együtműködés a munka alfája, és omegája?

Eddig leggyakrabban három Eddig leggyakrabban három fővilágosítóval dolgoztam, remek volt velük a munka. Nagy Attila, akivel a Friss levegőt csináltam, Simon József, aki

vel a Pál Adrienn, rengeteg kisfilmet, vizsgafilmet csináltam az egyetem alatt, valamint Marton József, aki a legtapasztaltabb volt közülük. Elképzelesemet nem egyszer úgy magyaráztam el, hogy filmek

részleteit mutattam meg, vagy albumokat lapozgatva beszélgettünk. Persze ez nem mechanikus kopírozást jelent, de mutat egy irányt.

Egy operatőr, aki olyan szerencsés is, hogy sikeres fil-

mekben dolgozhatott, kritikusok díját nyerte el az operatőri munkájáért, és a filmek fesztiválsikereket értek el, hogyan képzeled a jövőt? Ha például, egy televíziós felhív és kér, csinálj kisköltségvetésű televíziós mozit, elvállalod?

Az operatőrt választják, ezt úgy értem, hogy Magyarországon nincs annyi munka, hogy operatőrként megengedhesse az ember magának, hogy válogat. Viszont természetesen van egy bizonyos szakmai szint, ami alá nem szívesen megyek. Tehát, ha az adott projekt vállalható körülményeket biztosít, akkor biztosan elvállalnám, akármilyen kis költségvetésű is, megpróbálnám belőle a legjobbat kihozni. Én úgy gondolom, hogy munkából lehet a legtöbbet tanulni, és operatőrként különösen fontos ez. Munkamódotus szempontjából nekem a szívemhez az áll közel, hogy sokat beszélgesünk a rendezővel, eltervezzük mi hogyan lesz, és azt minél tökéletesebben próbáljuk megvalósítani.

(Babiczyk)

Újra Fujifilm forog a kamerákban...

3 ÉV
OSCAR FUJIFILM

2011

A KIRÁLY BESZÉDE

2011 Academy Award® és BAFTA® a legjobb filmért
Rendező operatőr: Danny Cohen BSC
Forgatva, 35mm Fujicolor: ETERNA Vivid 500T,
ETERNA Vivid 160T, ETERNA Vivid 250D

2010

BOMBÁK FÖLDJÉN

2010 Academy Award® és BAFTA® a legjobb filmért
Rendező operatőr: Barry Ackroyd BSC
Forgatva, 16mm Fujicolor: ETERNA 500T,
ETERNA 250D

2009

GETTÓMILLIOMOS

2009 Academy Award® és BAFTA® a legjobb filmért
Rendező operatőr: Anthony Dod Mantle DFF BSC
Forgatva, 35mm Fujicolor: ETERNA 500T,
ETERNA 250D, Realia 500D, Super F-64D

Fujifilm Magyarország Kft.
www.motionpicture.fujifilm.hu

FUJIFILM
MOTION PICTURE FILM

Kiugró mértékben nőtt a Magyarországon bémunkában végzett forgatások értéke 2010-ben. A mozgóképtörvény 2004-es hatálybalépése óta a Filmiroda tavaly adott ki a legnagyobb összértékben közvetett filmes támogatás igénybevételére jogosító adóigazolást csaknem 7,3 milliárd forint értékben - derül ki a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) Filmiroda adataiból. A bővülés Taba Miklós, a Filmiroda igazgatója szerint jelzi, hogy a kontinensen Magyarország a legvonzóbb forgatási helyszín a külföldi filmes stáboknak.

Tavaly szeptembertől decemberig Angelina Jolie forgatta nálunk a Boszniában játszódó háborús szerelmi történetét, majd James McTeigue érkezett a The Raven című produkcióval. Mindkét produkció 35mm-es Fujifilm nyersanyagra forgott. A The Raven (A Holló) című thriller a Pioneer Pictures közreműködésével került Magyarországra és napi anyagát a Magyar Filmlabor hívta elő. Mindkét film producere azt nyilatkozta filmes újságíróknak, hogy azért választották Budapestet forgatási helyszínnek, mert szépsége, változatos városképe miatt mindenféle korban és helyszínen játszódó jelenet felvételére alkalmas

Budapest és Szerbia volt a helyszíne A holló (The Raven) forgatásának James McTeigue rendezésében. A cselekmény az 1850-es években játszódik. A forgatókönyv nem teljesen hiteles történeten alapszik ugyan, mégis sokat meg lehet tudni belőle a XIX. századi költőről.

A filmben fővárosunk érdekes módon a 19. századi Baltimore-t jelenítette meg, ahol John Cusack Edgar Allan Poe szerepében üldöz egy sorozatgyilkost, aki elrabolta a menyasszonyát, és írásai ihletésére hajtja végre bűntetteit. Alice Eve játssza Cusack kedvesét, a költő nyomozótársát pedig Luke Evans formálja meg. A történetet Danny Ruhlmann fényképezte a Fujifilm Eterna családjának nyersanyagaival. (Eterna 250, Eterna 500)

(-)

Vad Magyarország...

TELEVÍZIÓS TERMÉSZETFILM KÜLFÖLDI MEGRENDELÉSRE

Egy rétisas fészekalj mindennapjai és egy fiatal vidra kalandjai - valahol a magyar mocsarak mélyén... valahogy így lehetne leírni a készülő film szinopszist.

Az egyórás HD technikával forgatott természetfilm Magyarország tájairól, állatvilágáról és a természethez kötődő hagyományairól, szól, mindezt látványos képekkel, szépséges zenével, valamint Kulka János narrációjával.

Ilyen kaliberű természetfilmet Magyarországon csak ritkán nyílik alkalmá magyarnak forgatni, egészen egyszerűen azért, mert tömredek pénzbe kerül, pedig a szarvasok és gólyák nem is kapnak sztárgázsit. Így talán nem is meglepő, hogy a film külföldi televíziók megrendelésére készül. Ők bízták meg Török Zoltánt és munkatársait, forgassanak egy nagy természetfilmet országonkról. Egy darabig úgy tűnt, hogy, bár a fél világ látni fogja, a magyar nézőkhöz ez a film sajnos nem fog eljutni. A hírre rácafoltt egy másik, és szerencsére nem így lett. Ugyanis a filmet végül 2011. április 20.-án mutatták be nagy sikerrel az Uránia filmszínházban. A film premierje korábban Franciaországban és Németország-

ban volt, ahol az ARD és az ARTE mutattott be a egy rövidebb, 43 perces változatot. A nézők értékelése 4,71 pont volt az 5-ből, ami fantasztikus eredmény.

A filmet Panasonic P2-es kamerákkal és RED One kamerával forgatták. Általában egymással párhuzamban használták a két típust, így a legtöbb jelenetet felvették mindkét formátumban. A Panasonicnál normál sebességet (25fps), míg a RED-nél 120fps-t (2K-s felbontással) használtak a lassítások miatt. Ezen kívül még alkalmaztak vízalatti, extrém helyeken is használható kamerákat. A légifelvételket hőlégbalonnáról, valamint helikopterről készítették a Planet Earth c. film forgatásán is használt Cineflex kamerastabilizáló eszköz segítségével. Az utómunkálatok Magyarországon, a 4Cut Stúdióban készültek, illetve Svédországban, Avid rendszeren.

Sitkei Szabolcs

A Fűred Televízió új stúdióvilágítása

A Balogh lámpa hazai fényforrás készítő vállalat jelenléte a televíziós piacon, nyugodtan állíthatjuk, hogy több mint szükséges. Kiváló termékekkel, melyek elsősorban a hidegfényes stúdióvilágítás problémáit hivatottak megoldani, találkozhatunk az ország szinte valamennyi tévéstúdiójában. Képes híryanagunk most a Balogh lámpa egyik közelmúltban készített munkájáról nyújt információt, melyet a Fűred Stúdió Televíziós Kft. megbízásából készítették.

A Fűred televíziót a balatonfüredi önkormányzat tulajdonában lévő kereskedelmi kft. működteti, műsorában többek között a város és környékének híreiről tudósít, és esetenként 2 – 3 személyes beszélgetéseket

sugároz. Működésükhöz az önkormányzat épületében kaptak helyet, ahol egy tetőtéri – nem túl alkalmas – helyiségben működik a stúdió, ferde, fáborkolatú mennyezettel. A szűk hely és az alacsony (2,8 m) mennyezeti rács jelentősen nehezíti a jó világítás körülményeinek kialakítását. A 4 x 4 m-es pódium fölött 7 db 500 W-os lámpa, oldalról egy 1 kW-os spotlámpa, előlről, alacsony állványról 2 db 2x1 kW-os Balogh lámpa világított (1-1 csővel), kb. 6,5 kW teljesítménnyel. Ez a kis helyiségben igen sok hőt termel, ahol különösen a nyári időszakban rendkívül meleg volt.

Csorba Kata főszerkesztő felkérésére ajánlatot tettünk egy energia- és hőtakarékos világításra, amelynek elfogadá-

Családi kép a majdnem teljes stábbal

Színpad Csorba Kata főszerkesztővel

Főfények és a régi lámpák - Bambek Gabriéllal

sa után a helyszínen kipróbálva felszereltük a hidegfényű világítást, ami a következő tételekből állt: 2 db 2x55-110W-os lámpa lett a gégen (lásd az 1. sz. fotót) és 1 db 4x55-220W-os ill. 1 db 6x55-330W-os fluoreszcens Balogh lámpa világít oldalról, és ez gondoskodik a stúdióban a főfényről. Ennek üzembe helyezése kiváltotta a korábban jelentős hőt termelő spot-lámpát, ezzel jelentős energia megtakarítást értek el, mivel az új fluoreszcens Balogh lámpa a régi 6,5 kW-os fényforrás helyett mindössze 0.77 kW energiafogyasztással üzemel. A bemondó ma már nem izzad a nagymennyiségű infrasugárzástól, az eleve lágy fény nem vet nagy árnyékot az arcára, így sokkal szebb képet kaphat a néző.

A Fűred tv 20 évvel ezelőtt az első városi televíziók között alakult. Most régi vágyuk teljesült, a Balogh lámpa új világításával a TV munkatársai és a környék településeinek televíziózói jobb minőségben élvezhetik a műsorokat. (x)

Balogh Zsolt

HIRDETÉS

Videostúdió és riport világítás

- Hidegfényű lámpák, állványok, kiegészítők
- Lámpaszettek, gémekek
- Függesztőrendszerek

Igényes hazai gyártás

- Kamera válltámasz
- Projektorfüggesztő
- Háttértartó szett

www.baloghlampa.hu
T/F: (1) 283-1339
1203 Budapest
Sebestyén u.18.

Élő legendák

SCHELB GYULA

A ZOBÁK AKNÁTÓL A KILIMANDZSÁRÓIG

A Magyar Ifjúság 1968/XII. évfolyam 15. számában a következő néhány sor jelent meg Schelb Gyula hangmérnöki elképzeléseiről akkor, amikor a debreceni szinkronszemlén a tv-filmek kategóriájában az 1967-es év legszínvonalasabban szinkronizált mozi- és tv-filmjeinek bemutatóján az Urak szövetsége című filmmel a legjobb hangmérnöki díjat nyerte el:

„A szinkronnak, s így a hangmérnöki munkának is olyannak kell lennie, hogy szinte észrevétlen legyen. A hang élmény a nézőben eggyé olvadjon a képi élménnyel. Szeretem a zenét. Szerintem a zenei érzék, a jó fül alapvető feltétele a hangmérnöki munkának. Filmjeimben arra törekszem, hogy a dialógusok zenei hangzását is vissza tudjam adni.”

Vajon sikerült?

Schelb Gyula idén tölti be 74. életévét. Fél évszázad telt el azóta, hogy először lépett be a Magyar Televízió épületébe.

Arról kérdeztem, miért lett hangmérnök, hogy került a televízióba, és hogyan jutott el szakmájában odáig, hogy hangmérnökök esetében szokatlan

módon, számos más elismerés mellett munkásságáért magas szintű állami kitüntetésben is részesítették?

Gyerekkoromban sokat jártam moziba. Szerettem a filmeket. A moziból sosem jöttem ki addig, míg a főcím véget nem ért. Sokszor láttam kiírva:

Forgatás után, italok előtt.

A feszültség oldásában Gyula mindig az élen járt...

Irigylésre méltó forgatás a mocsárban. (Jób lázadása, rendezte Gyöngyössi Imre)

„Hangmérnök: Arató János”. Jól mutatott a felirat. Így kezdődött. Bár a szüleim azt szeretnék volna, hogy zongoratanár legyek, engem mégis jobban érdekelt, mit csinál egy hangmérnök, azaz mivel is foglalkozhat Arató János?

A gimnázium mellett zenét tanultam, zongoráztam, azon kívül műszaki érdeklődésű is voltam. Ez vezetett oda, hogy a tanári pálya helyett a gimnázium után műszaki iskolában tanultam tovább. Majd az Orionhoz kerültem, ahol hangszórókkal, majd rádiókkal foglalkoztunk. A hibás rádiókat tettük „exportképessé”. Lefordítva: eladhatóvá tettük azokat, amelyek nem feleltek meg a minőségellenőrzésnél.

Később jelentkeztem a televízióhoz, ahol felvételt hirdettek a hangosztályra. A felvételin, mert akkor még az is volt, Kuthy Antal az akkori hang-

osztály egyik vezetőmérnöke azt a feladatot adta, hogy rajzoljak le egy ellenütemű rádióvégfokot. Könnyű volt a helyzetem, mert régebben az Orionban az akkori egyik legmodernebb AR820A jelű rádiók javítását végeztük. Így hát felvételt nyertem. Halkan megjegyezném érdeklődve, ma hány hangmérnök felelne meg egy ilyen felvételin?

Televíziós pályafutásom 1961-ben a Kuthy-csoportnál vette kezdetét, mint karbantartó technikus. Kemenes Frigyes, a hangosztály vezetője hamarosan felfigyelt rám, és mikor összecsaptak felette a hullámok, megbízott azzal, hogy a szinkronstúdióban időnként helyettesítsem őt. A helyettesítés állandósult, így kiemeltek, és végre elértem vágyamat, hangmérnök lettem!

A magyarországi televíziózás kezdeti szakaszában olyan

Kilimandzsáró, 1976. július 6. Uhuru Peak, 5895 méter. Gyula balról a második.

Foto: Gunnar Maas (Wikipedia)

A felhúzóz Maihak magnó, dobozában a kurblikkal.

filmek szinkronját végeztük, melyek mára legendává váltak. Csak néhányat említenék meg közülük, a teljesség igénye nélkül. Gondolom, lesz egy-két ismerősen csengő cím!

Akkoriban készítettük a Robin Hood, a Tell Vilmos és később a Maigret felügyelő című sorozatokat, a Flinstone család rajzfilmsorozatát, a Casablancát, a Nagyítást, az Országúton, a Becketet, vagy a Martinquet. Ismerősek, ugye? Ezekben a filmekben a szinkronszakma nagy tudójával, egyik tanítómesteremmel, Gerhardt Pállal

dolgoztam, aki sajnos már nincs közöttünk. Munkánk során olyannyira közel kerültünk egymáshoz, hogy bármilyen szomorúan is hangzik, de még a nekrológját is én magam írtam.

De evezünk vidámabb vizekre! A hangmérnöki pályám ma már bevallhatom, egy loppással kezdődött. Épp zörejezni készültünk Langer Edével, feleségével Novák Icukával és Papp Kornéllal, akikre azóta is sok szeretettel gondolok. Akkoriban ők alkották a „zöreijbrígdót”. A külsőkben hall-

ható lépcsőzörejek felvételére nem volt megfelelő kövezet a műteremben, én viszont emlékeztem, hogy láttam az udvaron a kellekeseknél egy márványlapos presszóasztalt. Biztosan lett volna annak hivatalos útja is, hogy megszerezsem, de sajnos sürgős eset volt. Az asztal tetejét egyszerűen leemeltem, majd elemeltem. Utólag is elnézést, de szükség volt rá. Így kezdtük el a zörejkellékek gyűjtését. Volt akkoriban kályhacsövünk, madártollunk, vázánk, poharunk és ki tudja, még mi más a zörejezéshez. A mai zörejesek tán még átörökölték néhány tárgyat az általunk beszerzettekből. Hol volt még akkoriban a Quantec teremszimulátor, a mai számítógépes rendszerek elődje? Akkor még rugós visszhang-gépeket használtunk, nem számítógépes programokat! Egy-egy új hangeffektus elkészítése komoly kihívásnak számított. Viharos szelet, vagy speciális kutyahangokat, nyuszítást gyakran a tulajdon számmal csináltam, de szóba jöhetett szélzaj, bortöltés pohárba és madárcsicser is. A munka sokszor igazi sikerélményt jelentett! Nem a pénzről szólt, megvolt még a munka öröme, ami sajnos napjainkban kiveszőfélben van. Persze ak-

koriban a hangmérnök még alkotótárs volt...

Mi kísérleteztük ki, hogyan, s miként lehet egy film hangulatát megteremteni, annak hangvilágát a semmiből létrehozni. Azt hiszem, ez az egyik legfontosabb eleme a hangmérnöki tevékenységnek! Az atmoszféra-teremtő képesség. Mára már nevet is kapott: ezt hívják Sound Design-nak.

Az igazán fontos dolog a mikrofonozás, a jó mikrofonos (itt külön megemlíteném kollégám, Zalányi László nevét, akivel nagyon sok filmet együtt készítettünk), valamint a mikrofonok elhelyezése és a hangkorrekciók megfelelő alkalmazása. Nem is annyira fontos a mikrofonok minősége, fajtája, ha azok jól vannak elhelyezve. A filmekben a dialóg a vezérfonál. A hangmérnök számára a dialóg maga az „Isten”. Ha az nem érthető, nem megfelelő, értelmetlen volt a munkája. Persze a hangerő sem mehet a dialóg rovására. Ha a néző a moziban vagy a televízió előtt azt a megrendítő kérdést teszi fel, hogy „mit mondott?”, akkor oda a művészet. Ha a dialóg nem érthető, bukott a film. Ez a hangmérnök igazi feladata, ehhez szükséges a tudás, a gyakorlat, a tapasztalat! Ez az igazi felelősség a közönséggel szemben!

Hogy milyen volt a technika akkoriban? A szinkronokban Neumann mikrofonokat használtunk, ember méretű 16-os Westrex állómagnókat, Pyrál és BASF 16mm-es magnószalagokat, és a Klang kalapácsolakos keverőpultját. Nem csak minőségi hangot lehetett készíteni ezzel a keverővel, még ergonómiailag is tökéletes volt. Ez szintén elengedhetetlen a szakmában. Ha a dolgozó kényelmetlen testhelyzetben van, vagy nincs megfelelő világítás, nem lát, mert nem jók a körülmények az adott feladat elvégzéséhez, annak a munka minősége látja kárát.

Ezen kívül fontos a stábtagok egymáshoz való viszonya, a színészekkel, szereplőkkel kialakított harmonikus kapcsolat. Enélkül a művészet csak „verejtékes” lesz!

Azt hiszem, feltétlen meg kell említenem pár nevet, akik-

től sokat tanultam. Kemenes Frigyes, Réti János és Gedeon Ellen hangmérnök kollégáktól bőven volt mit ellesni! Tőlük sok technikai segítséget kaptam a kezdet kezdetén. Ők mind a „rég nagy iskolát” képviselték. Ekkoriban tanultam meg a szakmai alázatot, az illetet, és a tekintély megszerzésének és megadásának tudományát is. Így szólt a régi mondás a viselkedésről Kemenes Frigyes szájából: „Egy hangmérnök nem ül le a keverőpulthoz rövidnadrágban!” Fialatok! Ezt is el lehet tanulni!

Ma már tudom: zörejek, és zörejesek, jól artikuláló, tehetős színészek, képzett és tapasztalt filmes szakemberek nélkül nincs igazi hangmérnöki munka! Ha nincs az emberben empátia, és nem képes a forgatások alatt felgyülemelő feszültségek csökkentésére, feloldására, akkor nem is tud megfelelő minőséget teremteni!

A szinkronfilmeknél kívül természetesen számtalan tévéjátékot, egész estés filmet, dokumentum-, és riportfilmet készítettünk. Dolgoztam a szakmában majd mindenkivel. Keleti Mártonnal (*Ördögök teste, Komédia a tetőn*), Makk Károllyal (*Szeretem a ládában*), Mihályffy Sándorral (*Ábel trilógia*), Máriássy Félixszel (*Mókus*), Szönyi G. Sándorral (*A vörös vendégfogadó*), Hajdúfy Miklóssal (*A 14. vértanú*), Gyarmati Líviával (*Vak világban*), vagy Gyöngyössi Imrével (*Jób lázadás*). Az utóbbi két alkotást Mafilm névűdjában is részesítették, sőt a Jób lázadását Oscar díjra is felterjesztették!

Jártam az országnak, világnak sok-sok zugában. Bejártuk Erdélyt, megtettünk sokezer mérföldet a világ tengereken (Húszezer mérföld szárazon és vizen). Forgattunk a mélyben a Zobák aknában, és a magasban is, mikor egyik munkám során Rockenbauer Pali filmsorozatának készítésekor megmáztuk a Kilimandzsárót. Eljutottunk a stábbal a legtetejére, az 5895 méter magas Uhuru csúcra. Jártam Oroszország sok városában a pravoszláv egyházakról szóló filmünkkel (*Ezeréves a pravoszláv egyház*), dolgoztam Európa sok

Téli forgatás. (Vakvilágban, Rendezte Gyarmati Lívía)

országában, Amerikában, Afrikában a Szerengetiben, a Ngorongoro kráterben, vagy a Manyara tónál, ahol egy leopárd egy fán a fejünk fölött szundikált.

Utaztam mindennel, ami mozog földön, sínen, vízen és a levegőben! A televízió összes járművét kipróbáltam az oldalüléses Nysa-val, a Warsawával, a Volga kombival, az ablaktalan Roburral és a kis kék Ikarusszal együtt.

Forgattam a még mechanikus felhúzóval működő Maihak felvevőmagnóval, amelyik télen lelassult, ha hideg volt benne a szerkezet, és munkám so-

rán találkozhattam az egykor divatos digitális készülékekkel, sőt a ma is használatos korszerű számítógépes technikával is.

Azért az igazi kedvencem mégis a Nagra IV-es magnóm maradt.

41 évet töltöttem a szakmában. Abban a szerencsében volt részem, hogy a legtöbb sikeres produkcióban feleséggel, Holecska Katalin zenei szerkesztővel dolgozhattam együtt, akivel sokszor jókat veszekedtünk azon, hogy az adott jelenethez zene kell-e, vagy zörej. Jó csapat voltunk és vagyunk mi ketten mind a mai napig! Pályafutásom érdekessége,

hogy sokszor kaptam olyan feladatokat, melyeknek megoldására televíziónál még nem volt korábban precedens. Ilyen volt például a Feladat című tudományos fantasztikus film is. A tv történetében, mint hangmérnök, elsőként lettem szinkronszemle díjas, és elsőként részesültem hangmérnökként érdemes és eredményes munkásságomért a Magyar Köztársaság Csillagrendjében 1990-ben.

És még egy nagy elismerés: megértem, hogy A Komédia a tetőn című filmben együtt dolgozhattam Arató Jánossal is!

1997-ben nyugdíjba vonultam, de tovább dolgoztam,

majd három év múlva a Duna Televízióban búcsúztam a szakmámtól. Mit szakmámtól! A hivatásomtól!

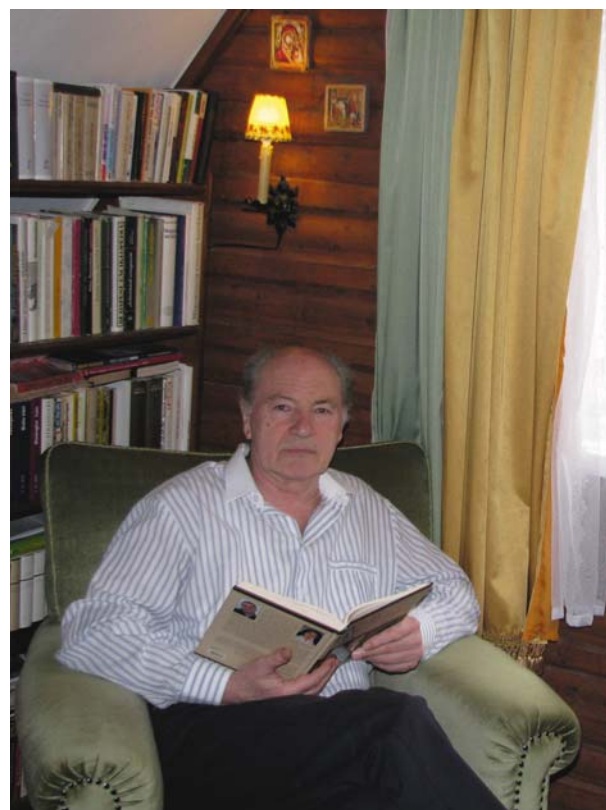
Visszatekintve azt gondolom, jó pályát választottam. Sok csodálatos élményben volt részem, és munkámmal sok örömet szerezhettem magamnak és a közönségnek is. Remélem nem telt el hiába ez a néhány évtized!

Ezekkel a szavakkal fejezte be Schelb Gyula visszaemlékezését, aki ma is ugyanolyan vidám, fiatalos és lendületes,

mint annak idején. Még egy dolgot feltétlen meg kellett kérdeznem: Hogy lehet az, hogy Schelb Gyulát mindenki szereti? Gyula a következőket válaszolta: „Ha ugyanannyi munkádba kerül, hogy megutáljanak, vagy megszeressenek, válaszd inkább az utóbbit!”

Elgondolkodtató, nem?

Steiner András

Schelb Gyula 2011-ben. Mit sem változott az évek során!

Nyelvrontó tévések

Mint a járvány, úgy terjed a tévések „ájemefezése” a közszolgálati híradókban.

Az IMF-ről, magyarul: a Nemzetközi Valuta Alapról van szó, amelynek angol neve: International Monetary Found, ejtése pedig: „internesőnel monatóri faund”.

Vagyis nem „ájternesőnel”, hanem „internesőnel”. Magyar nyelvi környezetben helyesen bizony „iemef” az IMF, de leginkább Nemzetközi Valuta Alap. Ezt kellene

használni, mint, ahogy természetesen azt mondjuk, hogy Bécsbe megyünk vásárolni és nem Wienbe, Pozsonyt mondunk és nem „Bratyszlavát”, Kassát említünk és nem Kosice-t. Televíziósok számára talán még meggyőzőbb a következő példa: a European Broadcast Union-t az EBU-t bizony az „ebu”-ként emlegetjük, amikor az európai dalversenyt szervezi például. Vagyis magyar nyelvi környezetben

a rövidítéseket a magyar abc hangjai szerint ejtjük és nem az angol abc szerint. Vannak persze kivételek, mint a BBC, amelyik ’bíbísi’-ként rögzült a beszédünkbe. De a kivételek erősítik a szabályt, ezt valljuk mi magyarok. Cselekedjünk hát szabályosan! A televíziósok nyelvveltségére nevelhetnek, példát adnak, divatot teremtenek a beszédben is politikusok, közemberek és a kisemberek számára egyaránt. Felelőssé-

gük nagy, hiszen rossz példát is adhatnak: tudálékosságra, affektálásra, idegenszerűsége is szoktathatnak. De, terjeszthetik a helyes nyelvi szabályokat is. Döntsenek ez utóbbi javára!

Gál Jolán

Stúdiószervíz

HANGSTÚDIÓK

HARMÓNIA HANGSTÚDIÓ

CÍME: 9030 Győr, Heltai u. 8. TEL.: 96/332-122, 96/519-104 FAX: 96/524765 **WEB:** www.hmk.hu/hangstudio **E-MAIL:** harmonia@hmk.hu **PROFIL:** Komolyzene, népzene, jazz, akusztikus felvételek, digitális utómunka, mastering, demós koncertfelvételek **MÉRETE:** 50 m² **HANGMÉRŐK:** Kupai Szabolcs **ÓRADJ:** 3000 Ft **SZOLG.:** Neumann, AKG, Rode mikrofonok, Pro Tools rendszer, mobil stúdió, CD és kazettakiadás, sokszorosítás, koncertszervezés

DIGITAL PRO

CÍME: 1043 Budapest, Kislafudy u. 13. TEL.: 369-8465, 383-2481 **WEB:** www.digitalpro.hu **E-MAIL:** matok@digitalpro.hu **PROFIL:** Akusztikus felvételek (komolyzene, népzene, jazz), mastering **MÉRETE:** 80 + 40 m² **HANGMÉRŐK:** Matók István **ÓRADJ:** 6800 Ft + Áfa + hangmérnök **SZOLG.:** Surround, helyszíni felvételek

R.D.I Stúdió

CÍME: 1165 Budapest, Nyílvesztő u. 9. TEL.: 407-1872, fax: 407-2654 **E-MAIL:** rdi@rdi.hu **WEB:** www.rdi.hu **PROFIL:** digitális hangutómunka, film és TV hang **MÉRETE:** 3 x 100 m²

STÚDIÓVEZETŐ: ifj. Erdélyi Gábor **ÓRADJ:** 6500 Ft + Áfa **SZOLG.:** stúdiófelvétel, hangutómunkák, filmelőzetes és reklám Dolby Digital formátumban, játékfilm keverés 5.1 DTS formátumban, DVD master Protocols HD2 berendezéseken

X-PERIENCE STÚDIÓ

CÍME: 4150 Székelyudvarhely, Kornis Ferenc u. 30/c/19, Románia TEL.: +40-722-606-040 **E-MAIL:** experience98@yahoo.com **PROFIL:** Könyvzenei felvételek, rádióelőadások, rádióműsorok, jingle-ek készítése **MÉRETE:** 20 m² **HANGMÉRŐK:** ifj. Szász M. Attila **ÓRADJ:** kb. 1000 Ft, rádiós témájú megrendelés esetén kérje ajánlatunkat az interneten **SZOLG.:** helyszíni felvételek, zenei alapok készítése, utómunka, master CD, sokszorosítás, és terjesztés Erdélyben, internetes megrendelés és termékküldés

FONOTON

CÍME: 5091 Tószeg, Kossuth tér 8. TEL.: 30/965-7429 **E-MAIL:** hamtib@enternet.hu **PROFIL:** reklámkészítés, rádiós szingnók és műsorok gyártása, hangfelvételek (demós koncertfelvételek) **MÉRETE:** 20 m² **HANGMÉRŐK:** Hám Tibor **ÓRADJ:** 3000 Ft + Áfa **SZOLG.:** helyszíni felvételek, utómunka, CD és MC sokszorosítás, archiválás

PMA stúdió

CÍME: 4030 Debrecen, Budai Ézsás u. 25. TEL.: 20/450-8488 **WEB:** www.pmastudio.hu **PROFIL:** élőzene, felvétel, mastering **MÉRETE:** 30 m² **HANGMÉRŐK:** Gyarmati Balázs **ÓRADJ:** 2000 Ft + Áfa **SZOLG.:** Csöves előfokok, csöves kompresszorok, TAudio, Lexicon, DBX, Aphex, Mout, Power Mac, Neumann, AKG, Shure, Digital Perform

VIDEÓSTÚDIÓK

Reklámfilm Kft.

CÍME: 1033 Budapest, Huszti út 16. TEL.: 250-2705, 250-4519 FAX: 456-1645 **E-MAIL:** rekfilm@axelero.hu **PROFIL:** Felvételi

technika és utómunka, stúdió bérbeadása **STÚDIÓVEZETŐ:** His Jenő **ÓRADJ:** Árajánlat alapján, megegyezés szerint **SZOLG.:** Be ta SP A/B roll montírozás, Edit* 6.0 non-linearis utómunka (Matrox Digisuite LE) Beta SP és DV CAM playerrecorder, eseményrögzítés 4-5 kamerával, (D-35, M5 CCU, LO szett, DFS 3000, KM 3000, DXF-50, PVW 2800, DSR 1800, 50 és 100m kamerakábel, stb.) stúdió kitépüléssel, D-50/PVW-3 Beta SP kamerák és D-50/DSR-1 DV CAM kamerák bérbeadása, reklám és referencia film készítése, DVD írás és sokszorosítás. Régi anyagok archiválása, akár normál-8as filmről is DVD-re.

CAM-G

CÍME: 1119 Budapest, Hadak útja 61. TEL.: 203-0389, 30/853-6586 **PROFIL:** digitális videó utómunka **MÉRETE:** 20 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Sályi Zoltán **ÓRADJ:** 7500 Ft + Áfa **SZOLG.:** Non-linearis vágás, videófilm készítés (Matrox Digisuite Max - Speed Razor: valós idejű 3D effekt), animációs munkák rögzítése, DVD videó, videó CD, CD-s és internetes formátumok készítése, DVD mastering készítés (3 nyelvű hang, 3 nyelvű felirat)

ZUGLÓ TV

CÍME: 1144 Budapest, Ond vezér park 5/z, **E-MAIL:** zuglo.tv@chello.hu, TEL.: 789-0560; 789-0562, Fax: 220-7540 **PROFIL:** TV műsorgyártás, műsorszolgáltatás **VEZETŐ MUNKATÁRS:** Kővári Miklós **ÓRADJ:** Egyéni megbeszélés szerint **SZOLG.:** Referencia filmek, reklámfilmek készítése, non-linearis utómunka; 4 kamerás felvételek külső helyszínen, vagy stúdióban helyszínen történő vágással

VIDEO BOX

CÍME: 4000 S.F., Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) P.ta Mihai Vitea ul. NR.2, Bl. 3, Sc. F, Ap. 3 TEL.: +40-67351-974, +40-92-236-713 **PROFIL:** videó felvétel utómunka **MÉRETE:** 40 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Petke László, Kátai Edit **ÓRADJ:** megegyezés alapján **SZOLG.:** DV CAM, DV, SVHS, VHS rögzítés, non-linearis utómunka

DVCPRO-VIDEOPART STÚDIÓ

CÍME: 1092 Budapest, Ferenc krt. 26. TEL.: 456-3003, fax: 217-1288 **E-MAIL:** studio@videopart.hu, **WEB:** www.panaudio.hu **PROFIL:** Gyártás utómunka stúdió, videotechnikai tevékenység **STÚDIÓVEZETŐ:** Kis Szölygyémi János **ÓRADJ:** 2000 Ft + Áfa-tól, megállapodás szerint **SZOLG.:** DVCPRO és DV külső helyszíni, videófelvétel készítés, editálás, montírozás, kompozitálás, transzkódolás, átírás - DVCPRO50, DVCPRO, DV CAM, Betacam SP, S-VHS, VHS, DVD-R, DVD-RAM

TV EGER

CÍME: 3300 Eger, Törvényház u. 15. TEL.: 06-36-419-999 **E-MAIL:** tveger@tveger.hu **WEB:** www.tveger.hu **PROFIL:** TV műsorgyártás, műsorszolgáltatás **VEZETŐ MUNKATÁRS:** Cseh Kornél **ÓRADJ:** egyéni megbeszélés szerint **SZOLG.:** 70 nm műterem, bluebox, 3 kamerás külső és belső helyszíni felvételek, közvetítő kocs, referencia filmek, reklámfilmek készítése, non-linearis utómunka **TECHNIKA:** Sony DSR400 SD kamerák, AVID, EDIUS

EURO-TV

CÍME: 6754 Újszentiván, Szeged, Újvilág u. 11/A., TEL.: +36 30 943 4555, **E-MAIL:** info@euro-tv.hu **WEB:** www.euro-tv.hu **PROFIL:** 3D és 2D produkciók komplett kivitelezése, TV technika bérbeadása **VEZETŐ MUNKATÁRS:** Gregus Dezső **SZOLG.:** 9,5 mm-es Jimmy Jib krán, PRO Steadicam, 18 m Alu Fhant sin, 8 kamerás FULL HD mobil rendszer, 3D FULL HD tükörös riges felvevő kamera szett bérbeadása, 3D és 2D vetítések, reklám, referencia, klip, útifilmek, TV sorozatok komplett kivitelezése 5.1 hangkeveréssel. Konferenciák multimédiás lebonyolítása

Magyar Civil Televízió

CÍME: 1035 Budapest, Miklós tér 1. (Selyemgombolyító épülete) TEL.: 3543762, **E-MAIL:** info@macitv.hu **PROFIL:** stúdiófelvétel, műterembérlés, átírás **STÚDIÓVEZETŐ:** Hingyi Gábor **ÓRADJ:** 8000-25 000 Ft/óra + Áfa, ill. megegyezés szerint. **SZOLG.:** Digitális felvételi lehetőség. Kizárólag műteremhasználat fotózásra, castingra. (Műterem-stúdió 54 m².) Átírás (Beta, DigitBeta, DV, miniDV, DV CAM), hangstúdió bérlés.

P&P Digitál Video Studio

CÍME: 4031 Debrecen, Kiszegesi út 73/B., tel./fax: 52/418-390, 30/941-8390 **WEB:** www.pp-video.hu **E-MAIL:** puskas@pp-video.hu **PROFIL:** reklám referenciacsatornák készítése, esküvői videoshow, videóátírások, sokszorosítás, többkamerás felvételek, közvetítések, kivétel **MÉRETE:** 120 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Pusás Pál **SZOLG.:** DV-CAM, DV, D8, Hi-8, V8, S-VHS, VHS/C (EP-LP-SP), non-linearis real-time digitális szerkesztés, videoprínt és fotoprínt képnymtatás, transzkódolás (Pal-Secam-NTSC)

PRIMA TV videostúdió és műterem

CÍME: 1116 Budapest, Hengermalom út 18. TEL.: 204-0281, FAX: 371-1800, **WEB:** www.primatv.hu **PROFIL:** Non-linearis utómunka, Digit Beta kiírás-átírás lehetőséggel, műtermi felvétel, műsorgyártás **STÚDIÓVEZETŐ:** Takács Sándor **SZOLG.:** Non-linearis vágás (EdiusSP, Edit 6.0) 3 kamerás műtermi felvétel, Green-box, 100 m²-es műterem, Rögzítés Beta SP, Digit Beta, DV CAM, vagy Hard disc., DV CAM forgató szett bérbeadás

VIDEÓ ÉS HANGSTÚDIÓK

VideoBank Pannonia 21 Kft.

CÍME: 1149 Budapest, Egressy u. 62. TEL./FAX: 221-4041, 30/231-4336 **PROFIL:** Gyártó és utómunka stúdió. Videó és filmfelvételi eszközök: kamerák, lámpák, kameramozgatók kölcsönzése, stúdióbérmunka. **STÚDIÓVEZETŐ:** Komáromy-Poros László **SZOLG.:** Analóg, háromgépes Betacam Sp stúdió, lassítóval, együttdolgozó DV Cam és DV-lejátszóval és -felvevővel, lassítóval, DSF 500, trükkgenerátorral, feliratozóval, bemonodó félkével, insert kamrával: 6000 Ft/óra ill. megegyezés szerint, Broadcast digital JVC D-9, (850 vízszintes sorfelbontású, digit Beta RTL Klub adásmínőségű stúdió linearis és non-linearis montírozás, háromdimenziós valós idejű trükkökkel: 6000 Ft/óra ill. megegyezés szerint. Broadcast digital minőségű (850 vízszintes sor) non-linearis montírozás, JVC-D-9, Betacam Sp, DV CAM, DV, SVHS, Hi8, VHS bejátszással, SDI, componens, vagy SVHS-bemenettel, háromdimenziós, valós idejű trükkökkel: 3000 Ft/óra tetszés

Kedves Olvasónk! Rendkívül kedvező megjelenési lehetőséget biztosítunk a hazai és a szomszédos országokban működő audió, videó és utómunka stúdióknak. Ajánlatunk, amennyiben egy évre 8500 Ft összegért előfizeti a Médiatechnika magazin 10 számát, úgy hirdetés díjmentesen kerül be egy évig a lapunkba. Címe: 1034 Budapest, Bécsi út 141-143. Tel.: 453-1040, marketing@solteszreklam.hu

szerinti bejátszóval, soros digital (SDI), vagy analóg bemenettel, háromdimenziós valós idejű trükkökkel: 6000 Ft/óra ill. megegyezés szerint, Be ta SP kamera, JVC D-9 kamera, JVC GY-DV 5000, DV kamera, AR RI 35/IIIC, ARRI SR, ARRI St, mini Eclairé, kockázómotor ARRI 35 Ilhez és ARRI 16 St-hez, CAMEFLEX 16 mm-es kamerák, nagyfnyerejű sor, lámpák, kameramozgatók, komplett világosítás, S-VHS, U-matic Hiband, Loband, transzkódolás minden rendszerbe és formátumba, nonlinear editing, filmátírás 8 és 16 mm, videó print készítés, szinkronizálás, videósokszorosítás, DVD, videó CD írással, kényelmes ingyenes parkolási lehetőség

R-Provideo Bt.

CÍME: 2096 Üröm, Kert u. 19., TEL.: 30/952-9339, 30/203-3252, FAX: 26/351-048, **E-MAIL:** rbhun@freemail.hu **PROFIL:** Digitális képes hangutómunka Dolby Surround technikával **STÚDIÓVEZETŐ:** Rozgonyi Gábor HAES, Kende Júlia HSE **ÓRADJ:** megegyezés szerint 2500-tól, ill. 5500 Ft + Áfa **SZOLG.:** AVID on-line képvágás, digitális hangvágás, 32 csat. analóg és 32 csat. digitális automata keverőpultok, 24 csat. hangrögzítés és szerkesztés, Dolby Surround ProLogic és AC-3 technikával, 30 éves szakmai gyakorlattal

Csurgói Városi Televízió

CÍME: 8840 Csurgó, Csokonai u. 2., TEL.: 82/571-188, fax: 82/471-088 **PROFIL:** Televíziós műsorszervezés, reklám, referenciacsatornák készítése **MÉRETE:** 150 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Garai Lajos **ÓRADJ:** megegyezés szerint **SZOLG.:** S-VHS, DV CAM rögzítés, non-linearis utómunka

Ózdi Városi Televízió Kft.

CÍME: 3600 Ózd, Brassói u. 2., TEL./FAX: 48/472-347 **PROFIL:** videófelvétel készítés, videóutómunka, stúdiófelvétel, TV stúdió **MÉRETE:** 200 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Fazekas László **ÓRADJ:** megbeszélés szerint **SZOLG.:** DV CAM, Beta, S-VHS rendszerben editálás, külső és belső helyszíni felvétel több kamerával, non-linearis utómunka DPS Velocityn.

STV - Stúdió

CÍME: R0-4000 SF-Gheorghe (Sepsiszentgyörgy), P. Mihai Viteazul tér 15. TEL.: +40-67/313-040 **PROFIL:** TV-műsorok készítése és sugárzása, reklámgyártás **MÉRETE:** 128 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Szalló László, Erdélyi András **ÓRADJ:** megegyezés szerint **SZOLG.:** Non-linearis editálás (Matrox RT 2000) DV CAM, DV, SVHS rögzítés és utómunka, reklámgyártás, reklám ügynőség

Ördög Sound

CÍME: 2330 Dunaharaszti, Nádor utca 55. 1/4. TEL.: 20/937-5275, **E-MAIL:** ordogrichard@flyneth.hu **PROFIL:** non linearis utómunka, helyszíni akusztikus (jazz, komolyzenei, népzenei) hangfelvételek készítése, reklám-készítés (televízió és rádió) **HANGMÉRŐK:** Ördög Richárd **ÓRADJ:** árajánlat alapján

X-Trame Stúdió Kft.

CÍME: 1141 Budapest, Czobor utca 68. **E-MAIL:** xtrame@xtrame.hu **WEB:** www.xtrame.hu **PROFIL:** Non-linearis utómunka (AVID), átírás, transzkódolás, DVD www.mediatechnika.hu sokszorosítás, authoring, kamerák bérbeadása, műsorgyár-

tás **MÉRETE:** 200 m² **TULAJDONOS:** Fehér Sándor **STÚDIÓVEZETŐ:** Fehér Milán **ÓRADJ:** 3000-6000 Ft+Áfa **SZOLG.:** eferencia és reklámfilm készítés, műsorgyártás

Zalaegerszegi Televízió Kft.

CÍME: 8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 45-49. TEL.: 92/311-309, Mobil: 20/549-5201 **WEB:** www.zegt.hu **PROFIL:** Televíziós műsorkészítés, műsorszolgáltatás, reklám referenciacsatornák készítése, sugárzás **MÉRETE:** 400 m², 150 fős nézőterrel, 3 utómunka-helyiség, vezérlő **STÚDIÓVEZETŐ:** Lovass Tibor **GYÁRTÁSVEZETŐ:** Miklós András **ÓRADJ:** megállapodás szerint, 4000 Ft/órától **SZOLG.:** Kamerabérlés (DV CAM, Beta SP), non-linearis utómunka (Final Cut Pro), stúdiófelvétel (IMX Videós TurboCube), stúdiófelvétel

Clear Tech Stúdió

CÍME: 1174 Budapest, Szentczi Molnár Albert u. 24. **E-MAIL:** cleartech@hu.inter.net **WEB:** www.cleartechstudio.com **STÚDIÓVEZETŐ:** Bakonyi Adrienn TEL.: +3630350418 **TECHNIKAI VEZETŐ:** Bencze Tibor TEL.: +36309335305 **PROFIL:** Digitális hang és videófelvételek készítése, és az ehhez kapcsolódó teljes utómunka elvégzése. **SZOLG.:** Helyszíni több kamerás és stúdió felvételek (DV Cam HDV HD). Televíziós műsorkészítés, reklám-, referenciacsatorna-, oktató és rendezvény filmek készítése bármilyen formátumban (Final Cut Studio és AVID MC5 rendszerrel). Hangfelvételek készítése stúdióban és külső helyszínen egyaránt (Pro Tools és Cubase rendszerrel). Hangoskönyvek, CD-k, szinkronok készítése. DVD Authoring (Cinema Craft és Dolby Digital Professional encoderrel 5.1). Egyéb utómunka igény szerint.

Revita Televízió Győr

CÍME: 9023 Győr, Vas vári Pál u. 1., TEL.: 96-525-786, 96-417-778, **E-MAIL:** revita@axelero.hu **PROFIL:** televíziós műsorgyártás és egyéb utómunka **MÉRETE:** 120 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Szabó Tibor **ÓRADJ:** 3000-6000 Ft + Áfa **SZOLG.:** Beta SP, DV CAM, IMIX, kamerabérlés, műterem, sokszorosítás, szinkronizálás, utómunka igény szerint

TF Videostúdió

CÍME: 1123 Budapest, Alkotás u. 44. főépület 1/44-45. TEL.: 487-9254 **WEB:** www.tf.hu/videostudio **E-MAIL:** feco@mail.hupe.hu **PROFIL:** oktatófilmek, referenciacsatornák, rendezvényekről felvételek készítése, rendezvénytechnikai szolgáltatások **MÉRETE:** 40 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Varga Ferenc **ÓRADJ:** 200-5000 Ft + Áfa **SZOLG.:** CD/ DVD-re nyomtatott felület készítése, NTSC-PAL-SECAM, DV-VHS-SVHS/DVD átírás, VHS-DVD sokszorosítás, Non-linearis utómunka, részletek a honlapon

Szent György Kreatív Stúdió

CÍME: 1096 Budapest, Lenhossék u. 24. tel.: 70/743-2966, iskola@szgyf.hu, www.szgyf.hu **PROFIL:** videófilm készítés, stúdióutómunka, eszközbérbeadás, non-linearis utómunka **MÉRETE:** 60-80 m² **STÚDIÓVEZETŐ:** Hermann György, Németh Ferenc **SZOLG.:** televíziós műsorgyártás

Vigh Zoltán

A digitális átállásról

A digitális átállás alatt szűkebb értelemben a földfelszíni analóg adásmódról digitálisra való áttérést értjük. Tágabb – és a pontosabb – értelemben azonban ez kiterjed természetesen az összes műsorátviteli platformra, és a terjesztési és műsorforgasztási metódusokra is. Így tehát nem csak analóg–digitálisról beszélhetünk, hanem lineáris–nem-lineáris műsorszórás átállásról, továbbá helyhez kötött – mobil műsorszórás átállásról.

A hatékony tömörítési eljárásoknak köszönhetően egy analóg csatorna helyén – a felbontástól és a tömörítés mértékétől függően – 3-12 digitális csatorna is sugározható. A földfelszíni műsorszórásra használt frekvenciatartomány jelentős részét zavarvédelmi okok miatt nem lehet hatékonyan használni az analóg technológiával. Digitális műsorszórás esetén más a helyzet, az ún. egyfrekvenciás hálózatok (SFN) új távlatokat nyitnak meg mind lefedettség, mind spektrumhasznosítás terén. Mindezeket az állam a felszabaduló frekvenciák más célú hasznosításával tudja közkinccsé tenni. Ha a felszabaduló frekvenciasávokat adattovábbítási célra hasznosítják, akkor abból a lakosság profitál, hiszen az ország egész területén elérhetővé válik a nagysebességű mobilinternet. Ez jó a médiaszolgáltatóknak (és ezáltal a nézőknek is), mert az egyre nagyobb számú „okostelefon” és táblaszámítógép (pl. iPad) új távlatokat nyitnak a kommunikációban, a nagy sávszélességet kihasználva lehetővé válik a nemlineáris tartalomszolgáltatás valódi megvalósítása. A nézők, a lakosság számára is kényelmet és rugalmasságot jelent, ha bárhol, bármilyen módon hozzáférhet kedvenc tartalmához, immár nem helyhez (lakáshoz) kö-

tötten, és nem lineáris módon (műsorfolyamként), hanem lekérhető módon, igénye szerint. Természetesen ennek üzemi, nagy tömegeket kiszolgáló képes megvalósítása még sok évet vesz igénybe, jónéhány marketinges és közgazdász tölt majd álmatlan órákat a jogtulajdonosok számára kedvező üzleti modell megalkotásával.

Addig is a nézők élvezhetik az egyre javuló minőséget, a HD tartalom növekvő arányát. Szélesebb médiaszolgáltatói körben is megvalósulhat a Magyarországon lényegében csak prémium filmszolgáltatás által alkalmazott többnyelvű sugárzás, az 5.1 térhatású hang alkalmazása. Az elektronikus műsorújságot (EPG) már közel másfél millió háztartás használja hazánkban.

Az átállási folyamat

Műholdon

Európában már gyakorlatilag csak Németország használ analóg műholdas műsorszórási technológiát, de azt is csak 2012-ig.

A földfelszíni rendszerek vak foltjait kiegészítő általános európai gyakorlat, hogy műholdról is elérhetőek a földi sugárzású csatornák (pl. Freesat, Fransat). Magyarországon ez lényegében megvalósult a közszolgálati műholdas multiplex 2011. márciusi megvalósításával, a kereskedelmi és tematikus műsorok a DTH szolgáltatók kínálatában érhetőek el.

Földfelszínen

A kilencvenes évek végén indult DVB-T kísérletek 2008. december 1-jétől éles, kereskedelmi szolgáltatásá váltak, igaz, időközben a technika fejlődésének köszönhetően az MPEG-2 SD rendszer helyett MPEG-4 HD technológiát választották meg. Bár az eredeti analóg lekapcsolási céldátumként 2011. szerepelt, de a nagyszámú alacsony jövedelmű háztartás ellátásbiztonsága miatt ezt elhalasztották. Jelenleg nincs hivatalos lekapcsolási időpont, csak annyi biztos, hogy legkésőbb 2014. december 31-ig, meg kell valósulnia, azt követően ugyanis már nem lesz nemzetközi védelme az analóg műsorszórásra használt frekvenciáknak. 2013-tól az EU a teljes belső piacán meg szeretné valósítani a digitális hozadék hasznosítását és megteremteni a nagysebességű, 4. generációs mobilszolgáltatás lehetőségét. Ez, a józanész, és a gazdasági realitás alapján remélhetőleg a határidőt a döntéshozók nem fogják kihasználni, és már jóval előbb megtör-

ténhet a végleges átállás.

A helyi- és körzeti televíziók számára is ezen időszakon belül történik meg az átállás.

Kábeltelevíziós rendszereken

Bár itt nincs – jelenleg – jogszabályi kényszer, de mégis igen gyors ütemben halad a digitalizáció. Elsősorban a nagyobb előfizetői körrel rendelkező műsorátviteli indították el a folyamatot, amelyet egyre több kisebb hálózat is követ. Az analóg kábelrendszerek igen korlátozott csatornaszáma és a triple-play, kábeltelevízió-telefon-internet „kényszere” miatt már nem versenyképes egy tisztán analóg hálózat a többi szolgáltatóval. A Docsis és a FTTH technológia, illetve a mindenki által elérhető műholdas műsorszórás miatt igazi versenykényszer alakult ki. Az országban lényegében csak a parabolaantenna és UHF tetőantenna elhelyezésére nem alkalmas tömbházakban és egyes lakóparkokban maradtak monopolhelyzetben a kábeltelevízió szolgáltatók, mindenhol máshol van digitális (műholdas vagy DVB-T) alternatíva. Ez is csak addig, amíg a DVB-T hálózat sugárzás teljesítményét, hibajavítását és csatornaszámát nem emelik.

Internet kapcsolaton keresztül

Nem igazán értelmezhető a szó szoros értelmében a digitális átállás az interneten, tekintettel, hogy az eleve digitális közeg. Azonban az adatátviteli sebesség drámai növekedése, a tömörítési eljárások (MPEG) hatékonyabbá válása és a megjelenítő eszközök intelligenciájának fejlődése (Google TV, Apple TV, Smart TV) mind abba az irányba mutatnak, hogy a televíziózás jövője az internet. Az Apple TV már ma is igen sok szempontból ki tudná váltani a hagyományos, lineáris televíziót, de sajnos nem Magyarországon...

Az internet (IP) alapú terjesztési mód hatására megszűnnek a korlátozó tényezők, ún. véges csatornaszám, földrajzi kötöttség, kötött műsorrend, és a szigorú tartalom-szabályozási jogi környezet.

Az átállás árnyoldalai

A lakosságot és az államot a vevődekóderek beszerzése olyan kiadási kényszeríti, amit nem tetek volna meg maguktól. Az állandóan bekapcsolt (vagy akár készenléti módban lévő) vevődekódereknek jelentős hatása lesz az energiaszámlára, környezetterhelésre is (érdemes lenne egyszer összeadni az összes kábeltelevízió, DVB-T és DVB-S set top box fo-

gyasztását, továbbá a háztartási ADSL és kábelmodemekét).

A helyi, városi televíziók számára a digitális átállás fokozott kihívás lesz. Beruházás szükséges, akár növekvő üzemi költséggel és a véltkörzeten megjelenő szomszédos település városi televíziójának „konkurens” szolgáltatójával is számolniuk kell.

A nagyképernyős síkpanelel televíziók terjedése, és az egyre jobb képminőségű egyéb médiumok hatására a médiaszolgáltatók kénytelenek lesznek odafigyelni a kép- és hangminőségre, ez emelheti a műsorgyártási és beruházási költségeiket.

Az átmeneti időszakban a lineáris célra rendelkezésre álló sávszélesség folyamatosan csökken. Ma a lineáris technológiával nem-lineáris funkciókat látnak el a médiaszolgáltatók (lásd a hazai csatornakinálatot), VOD helyett ismételt műsorokat továbbítva a digitális rendszereken. A néző fizet, mert látszólag további csatornákat kap. A rendszer ugyanakkor nem tud könnyen bővülni, így a sok csatorna árát – különösen a műholdas és a DVB-T rendszereken a túlzott mértékű MPEG tömörítés következtében, az egyre látványosabban romló minőségben „fizeti meg” a fogyasztó.

A digitális hozadék címén a távközlési vállalatok fokozatosan elveszik a hagyományosan műsorszórásra használt földfelszíni frekvenciákat a médiaszolgáltató vállalatoktól, először a 800 MHz felettieket, majd a 700 MHz felettieket, és ki tudja, hol áll meg a folyamat.

A „white space spectrum” tartományok adatszórásra való felhasználása vételi problémákat okozhat nem csak a földfelszíni műsorszórásban, de akár a kevésbé jó minőségű kábelrendszereken is. Látszólag lényegtelen súlyú szempont, de komoly probléma lesz az igen nagyszámú, analóg rádiófrekvenciát használó mikroport jövőbeni üzemeltetése is.

Összességében – a távközlés-technikai, a kommunikációs- és tartalomipar szempontjából is – izgalmas évek előtt állunk. A digitális átállás tágabb értelemben vett hozadéka, a terjesztési módok és fogyasztói, tévénézői szokások megváltozása mindenki életére hatással lesz. A médiaiparra igen jelentős változás vár.

Vigh Zoltán
Digitális átállás koordinátor
MTVA

IMPRESSZUM

mediatechnika

Lapalapító:

Soltész Rezső

Felelős kiadó:

a Kft. ügyvezető igazgatója

Kiadó-szerkesztő:

Soltész Rezső

soltesz.rezso@solteszreklam.hu

Szerkesztő-konzultáns:

Nagy Lajos,

nagylajosl@chello.hu

Munkatársak:

Babiczy László, Dénes Zoltán,
Gál Jolán, Holló Tibor,
Kenderessy Miklós, Matók István,
Molnár Miklós, Steiner András,
Rák József, Vagyóczky Tibor

Lapterv:

Szőke Szabolcs

Tervezőszerkesztő:

Győri Norbert, Keller Beatrix

Képfeldolgozás:

Győri Norbert

Irodavezető:

Lücl Mária

Megjelenés:

2011-ben 10 alkalommal

Szerkesztőség:

1034 Budapest, Bécsi út 141-143.

Tel.: 453-1040, fax: 453-1048

www.mediatechnika.hu

Nyomda:

Pharma Press Kft.

1037 Bp., Vörösvári út 119-121.

Tel.: +36 1577-6369

www.pharmapress.hu

HU ISSN 1585-3020

A lap megrendelhető

a szerkesztőség címén.

Terjeszti a HÍRKER Rt., a Magyar

Lapterjesztő Rt.

és alternatív terjesztők.

A Mediatechnika Magazin

megjelenését 2011-ben

a Nemzeti Kulturális Alap

támogatja.

A DIGITÁLIS HÁZIMOZI MÉRFÖLDKÖVEI

DIGITÁLIS

HáziMozi

10 ÉVESEK LETTÜNK!

Best value
LG 42SL8000

Borszínű hangok
KEF XQ10

CineMaximum
CineMaster

GOMBHOZ A KABÁTOT?
Dune Prime 3.0

sztereó

sound & visio

audio • videó • televízió • házi mozi •

Bemutatjuk
Real Stage Audio
Proson kábelek
Sharp LC-40LE600E

csoporthoz
Mélyugárzók
Családi kamkorderek

Chrono

foto

VIDEO

XXII. évf. 2010. március - április

SAJÓSI ZOLTÁN - MAGYAR SAJÓFOTÓ

zenekultúra • hangszerek • technika

zenész

XXII. évf. 2010. február - március

Ára: 595 Ft

BORLAI GERGŐ
Bin-Jip, Lifejune, Mr. PapaGiorgio

Sonar, Yamaha, Bugera, Cordial, Korg

zenekultúra • hangszerek • technika

Gitar

zenész

www.zeneszmagazin.hu

Báthory Zoltán
Five Finger Death Punch

Interjú
Both Miklós, Replika, Steamy

Tesztek
B.C. RICH, SOLDANO, BLACKSTAR, EVH, PEAVEY, ARTEC,
T.C. ELECTRONIC, ELEVEN, PALMER

foto VIDEO

Black&White

FEKETE - FEHÉR FOTÓGRÁFIA

XXII. évf. 2010. tavasz - nyár

Portfólió:
FRIEDMANN ENDRE

Bemutatók:
CANON EOS 550D

Új generáció:
Mándi Emese

A világhír nyomában:
Simon Mihály

Zenéről, képről,
hangról hitelesen!

soltész

REKLÁM

SONY
make.believe

A mi 35mm-es világunk körülötted forog

Bármilyen legyen a Te 35mm-es világodban, a Sony rendelkezik mindazzal, amivel rögzítheted.

A gazdag filmgyártók művészeinek a kiváló képminőségű SRW-9000PL kamkorderünket kínáljuk, amely egy látványos „wow” elemmel a Sony világklasszis zászlóshajójáról az F35-ről lett mintázva.

A kis költségvetésű produkcióknak az új Super 35mm-es szuperkompakt PMW-F3-as nyújt bámulatos mozi-minőséget olyan rendezőknek, akik eddig még álmodni sem mertek 35mm-es filmezésről.

A költségérzékeny producerek számára, pedig a mi legelső 35mm-es NXCAM kameránk nyitja meg hamarosan az utat, a 35mm felé.

Lépj be a Sony 35mm-es világába, és fedezd fel a benned is rejlő lehetőségeket.

www.pro.sony.eu/35

A legjobb szolgáltatásért, ismeretekért és szakértelemért keresse fel a Sony hivatalos márkakereskedőket.
Hivatalos Sony márkakereskedők:

Rexfilm Kft. • 06 1 382 7160
Somos Broadcast Media Zrt. • 06 1 460 8050
Stúdiotech Kft. • 06 1 240 1444